

**OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA NA
31.12.2022**

ProCredit Bank

SADRŽAJ

Uvod	1
1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE	2
1.1. Organizaciona struktura banke na dan 31.12.2022. godine	2
1.2. Organizacioni dijelovi i lokacije poslovnih jedinica	2
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE	3
2.1. Dioničari banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima banke	3
2.2. Članovi nadzornog odbora i uprave banke	3
2.3. Odbori nadzornog odbora	7
2.4. Funkcija interne revizije	8
2.5. Eksterni revizor	9
3. POLITIKE NAKNADA	10
3.1. Praksa naknada i postupak odlučivanja	10
3.2. Informacije o vezi između plate i uspješnosti	10
3.3. Naknade	12
4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTEVA	13
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA	13
5.1. Kratak opis strategija i politika za svaki značajni pojedinačni rizik	13
5.2. Struktura odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima	20
5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i način mjerenja rizika	23
5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju	29
5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika	30
5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na financijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima	32
5.7. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima, posebno učestalost, područje, te način uključivanja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja	34
5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih	36
6. PODACI I INFORMACIJE O REGULATORNOM KAPITALU	39
6.1. Iznos regulatornog kapitala	39
6.2. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuje u obračun regulatornog kapitala	41
6.3. Vrsta i iznos regulatornih usklađivanja, prilagođavanja i stavki koje nije dužna da odbija od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke.	43
7. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	43
7.1. Izloženosti banke kreditnom riziku	45
7.2. Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite	54

SADRŽAJ

7.3. Podaci i informacije koje se odnose na zaštitne slojeve kapitala	54
7.4. Podaci i informacije koje se odnose na stopu finansijske poluge	55
8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA LIKVIDONOSNE ZAHITJEVE	56
8.1. Strategija i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti	56
8.2. Način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti	57
8.3. Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti	58
8.4. Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom	58
8.5. Prikaz ključnih pokazatelja likvidnosti banke	59
9. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA	62
9.1. Pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utječu na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu	62
10. UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM	62
10.1. Izvori rizika, metode i učestalost njegovog mjerenja	62
10.2. Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju	63
10.3. Promjena prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama	65
11. INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA I INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI (ICAAP I LAAP)	66
11.1. ICAAP	67
11.2. LAAP	71
12. PODACI I INFORMACIJE O OPTEREĆENOJ I NEOPTEREĆENOJ IMOVINI	73
13. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL	73
13.1. Kreditna kvaliteta izloženosti razvrstanoj u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka	73
13.2. Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita	75
13.3. Promjene stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda	77
13.4. Podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka	77

UVOD

ProCredit Bank je razvoju orjentisana komercijalna banka. U poslovanju se vodimo osnovnim principima: cijenimo transparentnost u komunikaciji sa klijentima, ne promoviramo potrošačko kreditiranje, nastojimo minimizirati uticaj na okoliš, te nudimo usluge zasnovane kako na razumijevanju potreba svakog pojedinačnog klijenta, tako i na pouzdanoj finansijskoj analizi.

U radu sa biznis klijentima usmjereni smo na mala i srednja preduzeća, jer smo uvjereni da ta preduzeća otvaraju nova radna mjesta i daju ključni doprinos ekonomijama u kojima posluju. Putem jednostavnih i lako dostupnih depozitnih proizvoda i drugih bankarskih usluga koje nudimo, te ulaganjem značajnih resursa u finansijsku edukaciju, cilj nam je promovirati kulturu štednje i finansijsku odgovornost.

Naši dioničari očekuju dugoročni održivi povrat na ulaganja i nisu zainteresovani za kratkoročno uvećanje profita. Ulaganja u obuku i razvoj naših zaposlenika su značajna, a sa ciljem da stvorimo otvorenu i učinkovitu radnu atmosferu, te našim klijentima pružimo ljubaznu i profesionalnu uslugu.

Ovom objavom banka djeluje u skladu sa zahtjevima Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke (u daljem tekstu: Odluka) donesene od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine dana 12.05.2021. godine (u daljem tekstu: Agencije). Banka će izvršiti objavu svih podataka i informacija koji su zahtjevani Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH u okviru ovog izvještaja ili na drugi način koji će biti dostupan na web stranici banke. Ovaj izvještaj odobren je od strane Uprave banke.

Objava podataka i informacija odobrena je od strane Uprave 31.05.2023. i od strane Nadzornog odbora dana 30.05.2023. godine.

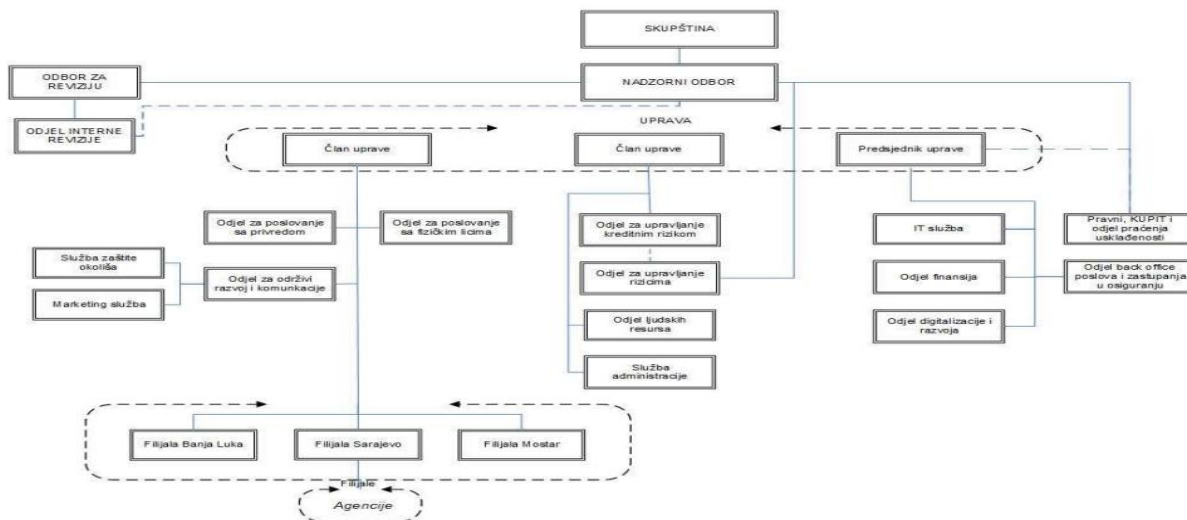
Izveštaj o objavljivanju podataka ProCredit banke sastavljen je na principu potpunosti i istinitosti podataka kao i na osnovu internih politika i standarda. Finansijske informacije objavljene u ovom izvještaju bazirane su na revidiranim godišnjim i finansijskim izvještajima banke za 2022. godinu koji su također objavljeni na web stranici banke, www.procreditbank.ba

Kao dodatak ovom izvještaju može se koristiti i revidirani godišnji finansijski izvještaji u cilju prikupljanja informacija o ProCredit banci. U navedenom izvještaju u kojem su pored finansijskih izvještaja, bilješki uz finansijske izvještaje nalaze i podaci o načinu upravljanja rizicima koji mogu poslužiti za adekvatno određivanje profila banke.

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

1.1. Organizaciona struktura banke na dan 31.12.2022. godine

Organizacijska struktura banke dopunjena je tokom 2022. godinu i to u dijelovima:

- Osnovan je novi odjel (Odjel za održivi razvoj i komunikacije) koji uključuje dvije službe (Služba zaštite okoliša i Marketing služba);
- Odjel digitalizacije i razvoja osnovan je umjesto Službe elektronskih kanala.

1.2. Organizacioni dijelovi i lokacije poslovnih jedinica

ProCredit Bank d.d. (u daljem tekstu: „Banka“) osnovana je za obavljanje svih bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama.

Banka je registrovana kao dioničko društvo sa sjedištem u Bosni i Hercegovini. ProCredit Bank d.d. je dio globalne mreže finansijskih institucija kojom upravlja i koju kontrolira ProCredit Holding AG & Co.KG&A.

Adrese registrovanih poslovnih jedinica Banke na 31.12.2022. su kako slijedi:

Sjedište Banke: Sarajevo, Franca Lehara bb, Bosna i Hercegovina

FILIJALE:	AGENCIJE:
Sarajevo, Franca Lehara bb	Sarajevo, Ilidža, Ibrahima Ljubovića 20
Mostar, Biskupa Čule bb	Bijeljina, Majevička 102
Banja Luka, Prvog krajiškog korpusa 54	Tuzla, Aleja Alije Izetbegovića br. 2

Dodatne informacije o mreži poslovnica na linku: <https://www.procreditbank.ba/poslovnice/>

2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE

2.1. Dioničari banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima banke

ProCredit Holding AG & Co.KGaA (ProCredit Holding) je 100% vlasnik dionica ProCredit Bank d.d..

Tabela 1: Pregled spisak dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima banke

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1	ProCredit Holding A.G. Frankfurt Am Main, Njemačka	100%	

ProCredit Holding, koji ima iste vrijednosti i ciljeve kao i ProCredit Bank, je jaka međunarodna finansijska institucija. Plodonosna saradnja između ProCredit Bank i ProCredit Holding po tržišnim uslovima vodi održivom obezbjeđenju profesionalnih bankarskih usluga po atraktivnim uslovima za naše klijente, osiguravajući tako doprinos dugoročnom ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine.

ProCredit Holding je matična kompanija globalne grupacije ProCredit banaka. ProCredit Holding osnovan je kao Internationale Micro Investitionen AG (IMI) 1998. godine, od strane IPC-a, prve konsultantske kompanije u oblasti finansiranja razvoja.

ProCredit Holding posjeduje rejting u investiranju BBB sa stabilnim izgledima, dodijeljen od strane Fitch Ratings Agency.

2.2. Članovi nadzornog odbora i uprave banke

Članom 42. Zakona o bankama (u daljem tekstu: Zakon) definisano je da organe upravljanja banke čine Skupština, Nadzorni odbor i Uprava banke.

Skupština

Banka ima jednog dioničara pa ovlaštenja skupštine vrši dioničar. Nadležnosti Skupštine definisane su članom 45. Zakona.

Nadzorni odbor

Skupština banke bira članove Nadzornog odbora koji vrše nadzornu funkciju u Banci. Nadzorni odbor ima pet članova, od čega su dva nezavisni članovi. Nezavisnost članova detaljno je definisana članom 48. Zakona. Tri člana nadzornog odbora poznaju jedan od jezika koji je u službenoj upotrebi u BiH, dok jedan ima stalno mjesto prebivališta na teritoriji BiH, što je jedan od preduslova za njihovo imenovanje.

Tabela 2: Pregled članova nadzornog odbora tokom 2022 godine.

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1	Gian Marco Felice	Rođen 1973. godine u Ceseni, Italija. Edukacija: 2000 - Doktor astrofizike, Univerzitet Princeton, New Jersey Radno iskustvo: 2000-2001 - Stručni saradnik za kvantitativne modele sredstava, Commerzbank AG, Njemačka, 2002-2003 – Direktor Filijale Novi Pazar, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2003-2006 - Član Uprave/Zamjenik generalnog direktora ProCredit Bank A.D. Beograd, 2006-2007 - Prokurist ProCredit Banka Bugarska A.D., 2007-2008 - Predsjednik Uprave banke u ProCredit Banka Bugarska A.D., 2008-2010 - Generalni direktor u ProCredit Banka Rumunija, 2010-2019 - Direktor kompanije Quipu GmbH. 2020 – Član uprave ProCredit Holding AG&Co.KGaA
2	Wolfgang Bertelsmeier	Rođen 1947. godine u Wiesbaden-u, Njemačka. Edukacija: 1975 - "Bankkaufmann", Mainz Vocational School Stručna edukacija: Executive education, Harvard Business School i Univerzitet Stanford. Radno iskustvo: Deutsche Bank u Frankfurtu, Njemačka, Deutsche Entwicklungs Gesellschaft (DEG) - voditelj projekta u Odjeljenju za Latinsku Ameriku., 1976 - Svjetska banka - finansijski analitičar u Odjelu za industrijske projekte i Odjelu za energetiku. 1987. - Svjetska banka - viši finansijski analitičar u Odjeljenju za Aziju, Odsjek za industrijske i energetske poslove, 1990. - IFC - viši službenik za investicije (Senior Investment Officer), 1994. - Sjedište IFC-a u Vašington - Principal Investment Officer u Odjelu za agrobiznis. Nakon penzionisanja 2009. godine, nastavlja profesionalnu karijeru kao konsultant i neizvršni direktor u IFC-u.,
3	Aida Soko	Rođena 1971. godine u Visokom, Bosna i Hercegovina. Edukacija: PhD program Management/Business, Ekonomski fakultet u Sarajevu. Radno iskustvo: 1995-1999 - Saradnik za dokumentarne poslove u Raiffeisen (Market) banci, 1999-2001 - Šef odjela za monitoring, LIP projekat, u „The World Bank“, 2001-2006 - Head of EFBH u „Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)“- Sarajevo office, 2006-2007 - Direktor predstavništva u „EFSE“, 2008-2012 - Direktor u „Pricewaterhouse Coopers“, 2012-2013 - Direktor za operacije u „ASA prevent grupa“-ASA Holding. Trenutno je profesionalna angažovana: u Poslovnom savjetu Ekonomskog fakulteta, kao Predsjednica Skupštine udruženja profesionalaca u oblasti nekretnina, kao Ovlašteni sudski vještak ekonomske struke, kao član Odbora za reviziju u Elektroprenos a.d. Banja Luka.
4	Emilija Spirovska	Rođena 1974. godine u Nišu, Republika Srbija. Završen ekonomski fakultet Univerziteta u Nišu 1997. godine. Radno iskustvo: 1998 – 2001 Optimal doo Srbija, službenik; 2002 – 2003 Micro Finance Bank Srbija, kreditni službenik; 2003 – trenutno, ProCredit Bank Makedonija, rad na pozicijama od direktora filijale, različitih poslovnih odjela, trenutno član uprave
5*	Vladimir Rajić	Rođen 1979. godine u Novi Sad, Srbija, Edukacija: 2016 - Univerzitet Privredna akademija, Fakultet za inženjerski menadžment, Novi Sad, Master ekonomista Stručna edukacija: 2015 - ProCredit Academy, Furth, Nemačka - ProCredit Banker training Programe Radno iskustvo: 2003 - Kreditni Službenik, Filijala Novi Sad, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2003-2004 - Šef kreditnog odeljenja, Ekspozitura Šabac, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2004-2005 - Direktor Ekspoziture, Ekspozitura Kikinda, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2005-2010 - Direktor Ekspoziture, Ekspozitura Novi Sad, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2010-2012 - Šef Odeljenja za srednja preduzeća, Centrala Beograd, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2012-2013 - Direktor Poslovnog centra, Poslovni centar Novi Sad, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2013-2016 - Direktor Ekspoziture, Ekspozitura Novi Sad, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2016-2019 - Šef Odeljenja za kreditne rizike, Centrala Beograd, ProCredit Bank A.D. Beograd, 2018-2019 - Član Uprave ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2019-2021 - Član Uprave (novi mandat) ProCredit Bank d.d. Sarajevo. Od 01.10.2021 član nadzornog odbora banke.
5	Eriola Biboli	Rođena 1974. godine, Bilisht, Albanija.

		<p>Edukacija: Univerzitet Korca, Albanija – bakalaureat poslovne administracije i ekonomije, Univerzitet u Bradfordu – master poslovne administracije ProCredit Akademija</p> <p>Radno iskustvo: 1997-2000 predavač na Univerzitetu u Korci, Albanija, od 2001 ProCredit Bank Kosovo razne pozicije, trenutno predsjednica Uprave (Glavni izvršni direktor CEO). Predsjednik Upravnog odbora PCB Albanija od 2019., član Odbora za reviziju ProCredit Ukrajina od 2012., član Upravnog odbora ProCredit Bank Ekvador od 2014-2019, Član Upravnog odbora Udruženja banaka Kosovo od 2019., Europsko investicijsko vijeće na Kosovu od 2021, Njemačko-kosovska privredna komora na Kosovu od 2021.</p>
--	--	---

* Nije član od 30. decembra 2022. godine

Uprava

Uprava ima tri člana, svi poznaju jezik u upotrebi u BiH i imaju prebivalište u BiH.

Tabela 3: Pregled članova uprave tokom 2022. godine

Članovi Uprave banke		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1	Amir Salkanović	<p>Rođen 1980. godine u Zenici, Bosna i Hercegovina, Edukacija: 2005 - "Master of Arts in Central European History" Central European University, Budapest, Mađarska. Stručna edukacija: 2017 - ProCredit Academy, Furth, Nemačka - ProCredit Management Training Programme Radno iskustvo: 2005-2006 - Savjetnik za klijente, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2006-2009 - Mlađi interni revizor u Odjelu interne revizije, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2009-2011 - Koordinator službe interne kontrole, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2011-2014 - Supervizor za operativne rizike u okviru Odjela za upravljanje rizicima, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2014-2016 - Direktor odjela interne revizije, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2016-2019 - Član Uprave, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2019-danas - Predsjednik Uprave, ProCredit Bank d.d. Sarajevo.</p>
2	Amina Durmo-Trlin	<p>Rođena 1988. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, Edukacija: 2012 - Texas A&M University Commerce and Sarajevo Graduate School of Business, Poslovno upravljanje, Magistar poslovnog upravljanja (M.B.A.) Stručna edukacija: 2018 - ProCredit Academy, Furth, Nemačka - ProCredit Banker training Programe Radno iskustvo: 2012-2013 - Brand Manager/Komercijalni radnik, Fina Vina d.o.o. Sarajevo, 2013-2014 - Savjetnik za klijente, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2014-2015 - Službenik za poslovanje sa malim preduzećima, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2015-2016 - Službenik za poslovanje sa srednjim preduzećima, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2016-2018 - Direktor odjela za poslovanje sa srednjim preduzećima, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2018-2019 - Direktor odjela za poslovanje sa privredom, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2019-2020 - Direktor Filijale Sarajevo, ProCredit Bank d.d. Sarajevo, 2019-danas - Član Uprave, ProCredit Bank d.d. Sarajevo.</p>
3	Srđan Ožegović	<p>Rođen 1987 godine u Banja Luci. Edukacija: Ekonomski fakultet, Univerzitet u Banja Luci, Diplomirani ekonomista Oktobar 2012 - Diplomirao na smjeru Računovodstvo i revizija na odsjeku finansija, računovodstvo i bankarstvo. Stručna edukacija: Mandžment akademija ProCredit Banke (2018) Radno iskustvo: ProCredit Holding AG Njemačka: <i>Stručni saradnik za kreditne rizike – Februar 2017 – Januar 2018</i> <i>ProCredit Bank d.d: Kreditni analitičar– April 2014 – Jun 2018</i> <i>ProCredit Bank d.d: Direktor odjela za upravljanje kreditnim rizikom – Jun 2018 – oktobar 2021.</i> od 2021 - Član Uprave, ProCredit Bank d.d. Sarajevo</p>

Strategija izbora članova nadzornog odbora i uprave

Skupština odlučuje o pojedinačnom izboru i razrješavanju članova Nadzornog odbora. Članovi nadzornog odbora banke moraju kao cjelina imati potrebna stručna znanja, sposobnost i iskustva za nezavisno i samostalno nadziranje poslovanja banke i rada uprave banke, a najmanje jedna polovina kandidata za članove nadzornog odbora mora posjedovati posebna znanja i iskustva iz oblasti neophodnih za uspješno poslovanje banke (rad u bankarstvu, finansijskim organizacijama i sl.). Član nadzornog odbora treba biti spreman i u mogućnosti da u svakom trenutku posveti dovoljno vremena za ispunjavanje obaveza i odgovornosti iz nadležnosti nadzornog odbora. Osnovni cilj jeste da se uspostavi pouzdan nadzorni odbor koji će biti u mogućnosti da da kvalitetne i relevantne savjete upravi banke i koji će kvalitetno kontrolisati rad uprave banke. Svaki od članova posjeduje specifične vještine potrebne za nadzor i kontrolu poslovanja banke da bi se obezbjedilo sveobuhvatno poznavanje procesa banke.

Članovi uprave su pažljivo birani od strane nadzornog odbora, moraju zadovoljavati uslov lične odgovornosti i pouzdanosti. Potrebno je da imaju teorijska i praktična iskustva u poslovima koji su relevantni za ProCredit banku i poslovni model koji njeguje ProCredit grupa.

Banka podnosi Agenciji zahtjev za izdavanje prethodne saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova Nadzornog odbora i Uprave banke. Banka je dužna podnijeti zahtjev Agenciji za davanje prethodne saglasnosti za izbor i imenovanje pojedinog člana nadzornog odbora odnosno uprave, u slučaju promjene pojedinog člana nadzornog odbora odnosno uprave u toku trajanja mandata.

Po završenoj obradi zahtjeva i priložene dokumentacije, u Agenciji se obavlja intervju sa predloženim kandidatima banke koji ispunjavaju uslove na osnovu priložene dokumentacije za članove nadzornog odbora odnosno uprave banke. Na intervju će se cijeniti kvalifikacije i iskustvo kandidata, poznavanje bankarske regulative i njihova vizija banke.

Odlukom o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova Nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti koju je donijela Agencija propisani su uslovi i postupak za izdavanje odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke, kao i ukidanje izdatih saglasnosti.

2.3. Odbori nadzornog odobra

Nadzorni odbor u pravilu imenuje odbor za reviziju, odbor za naknade, odbor za rizike, odbor za imenovanja i druge odbore.

Međutim, obzirom da Banka nije značajna banka na tržištu Bosne i Hercegovine s obzirom na veličinu, internu organizaciju i vrstu, obim i složenost poslova, samostalni odbori za rizike, imenovanja i naknade nisu imenovani, te nadzorni odbor ove funkcije obavlja neposredno.

Tabela 4: Broj direktorskih funkcija članova nadzornog odbora i uprave banke

Red.br.	Ime i prezime člana organa banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1	Gian Marco Felice	1	4	1	4	0
2	Wolfgang Bertelsmeier	0	5	0	4	1
3	Eriola Biboli	1	2	1	2	0
4	Emilija Spirovska	1	1	1	1	0
5	Aida Soko	0	1	0	1	0
6	Amir Salkanović	1	0	1	0	0
7	Amina Durmo Trlin	1	0	1	0	0
8	Srđan Ožegović	1	0	1	0	0

Tabela 5: Članovi odbora Nadzornog odbora

Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1	Funkciju obavlja Nadzorni odbor	Kvartalno
2		
3		
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja
1	Funkciju obavlja Nadzorni odbor	Kvartalno
2		
3		
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja
1	Funkciju obavlja Nadzorni odbor	Kvartalno
2		
3		

Nadzorni odbor imenuje Odbor za reviziju koji ima tri člana od koji jedan aktivno poznaje jedan od jezika u službenoj upotrebi u BiH i ima profesionalno zvanje ovlaštenog revizora, čime je ispunjen uslov iz člana 58. Zakona o bankama.

Tabela 6: Pregled članova odbora za reviziju tokom 2022. godine

Članovi Odbora za reviziju		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1	Emanuela Caushi	Rođena 1984 godine u Prištini, Kosovo, edukacija: master iz oblasti finansija na Univerzitetu u Tirani Albanija. CIA – certificirani interni revizor. Radno iskustvo: 2007 Opportunity Albanija, Koordinator za kreditne rizike, 2007-2012 Revizor Banka Kombetane Albanija, 2012-do danas Direktor odjela interne revizije ProCredit banka Kosovo.
2	Stevče Kuzmanovski	Rođen 1979.godine u Skoplju, R. Makedonija. Završen Ekonomski fakultet u Skoplju 2002.godine, smjer menadžment. U decembru 2011.godine završio ProCredit Management Academy. Radno iskustvo u ProCredit Bank a.d. Makedonija preko 18 godina. Trenutno na fukciji člana uprave od januara 2020.godine, dok je fukciju člana proširenog sastava uprave obavljao od februara 2016.godine.
3	Maja Mihajlova	Rođena 1980.godine u Skoplju, R. Makedonija. Završen Ekonomski fakultet. Radno iskustvo u ProCredit Bank a.d. Makedonija od 2008.godine. Trenutno na fukciji direktora odjela interne revizije od maja 2019.godine, dok je u prethodnim angažmanima bila zadužena i za oblasti pravnih poslova, praćenje usklađenosti te sprječavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti.

2.4. Funkcija intene revizije

Funkcija interne revizije definisana je u Statutu banke kao kontrolna funkcija, u skladu sa članom 9. Zakona o bankama. Nadzorni odbor je usvojio interne akte interne revizije, i to Politiku interne revizije, kojom su definisani su osnovni principi, organizacija, odgovornosti i proces interne revizije, i Standarde interne revizije, koji preciznije definišu aktivnosti i metodologiju rada interne revizije.

Interna revizija predstavlja nezavisno, objektivno uvjerenje i savjetničku aktivnost osmišljenu sa namjerom da obezbijedi dodatnu vrijednost i unaprijedi poslovanje banke kroz primjenu sistematičnog, disciplinovanog pristupa zasnovanog na analizi podataka i procesa. Interna revizija čini dio sistema internih kontrola ProCredit banke, a njeni ciljevi su:

- Ocjena i procjena učinkovitosti upravljanja rizicima, internih kontrola, procesa upravljanja, kao i adekvatnosti svih aktivnosti i procesa općenito, bez obzira na to da li su eksternalizovani ili ne.
- Pomoć organizaciji da ostvari postavljene ciljeve omogućavanjem nezavisnih analiza i preporuka za unaprjeđenje aktivnosti i procesa.

Interna revizija je osnovana kao Odjel interne revizije, koji predstavlja samostalni organizacijski dio Banke odgovoran za reviziju svih rizičnih aktivnosti Banke i kontinuirano praćenje uočenih slabosti do njihovog otklanjanja.

Interna revizija je funkcionalno i organizacijski postavljena nezavisno od Upravnog odbora banke i odgovara direktno Odboru za reviziju i Nadzornom odboru. Nadzorni odbor imenuje Direktora i zaposlenike odjela interne revizije i utvrđuje iznos njihovih naknada.

Direktor odjela interne revizije je **Sandi Šiljak**.

2.5. Eksterni revizor

Reviziju finansijskih izvještaja za 2022. godinu vršilo je društvo:

KPMG B-H d.o.o. Sarajevo, Zmaja od Bosne 7, Sarajevo

3. POLITIKE NAKNADA

3.1. Praksa naknada i postupak odlučivanja

ProCredit banka je sve bitne informacije u vezi naknada definisala aktima Politika upravljanja ljudskim resursima, te Politika i procedura naknada. Politikom i procedurom naknada obuhvaćene su važeće naknade koje se isplaćuju zaposlenicima banke, njihov iznos u zavisnosti od pozicije zaposlenika u banci, te odgovarajuće mjere koje je banka dužna poduzeti prilikom zapošljavanja i određivanja visine plate zaposlenika u cilju izbjegavanja sukoba interesa.

Politika i procedura je sačinjena uvažavajući standarde predviđene Odlukom o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci Agencije za bankarstvo FBiH/RS i Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci. Politiku i proceduru naknada usvaja Nadzorni odbor banke, a po dostavljenom prijedlogu od strane Uprave banke.

3.2. Informacije o vezi između plate i uspješnosti

Zaposlenik ima pravo na fiksnu novčanu naknadu za obavljene rad, u skladu sa ugovorom o radu i internim aktima banke, koja se isplaćuje jednom mjesečno.

Visina fiksnih novčanih naknada definisana je kroz jasne i transparentne platne razrede, te ne daje poticaj za preuzimanje rizika jer ne zavisi od kvantitativne uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice ili banke u određenom periodu.

Visina fiksnih novčanih naknada definisana je kroz jasne i transparentne platne razrede, te je:

- jasna u pogledu pojedinačnog iznosa koji se dodjeljuje pojedinačnom zaposleniku
- neopoziva u smislu da promjena iznosa zavisi od novog kolektivnog ugovora vezanog za ponovna pregovaranja u skladu sa zakonskim propisima
- u određenom periodu stalna i vezana za radno mjesto i odgovornost zaposlenika
- proporcionalna fiksnom dijelu naknada zaposlenika na radu u drugoj zemlji u odnosu na nivo životnih troškova i poreznih stopa u toj zemlji,

Banka prilikom određivanja visine fiksne novčane naknade u obzir uzima procjenu uspješnosti zaposlenika, koja se bazira na slijedećim kriterijima:

- individualni doprinos dugoročnoj biznis strategiji banke
- opšti stav zaposlenika prema banci, timu u kojem radi, ostalim kolegama, klijentima, kao i korporativnim vrijednostima banke
- nivo relevantnog radnog/stručnog iskustva i radnog staža
- efikasnost u obavljanju poslova i radni učinak,

- dodatni doprinos banci kroz učešće u projektima/aktivnostima koji nisu nužno vezani za poziciju koju uposlenik obavlja
- ispunjenje trening zahtjeva
- potencijal/predispozicije uposlenika za preuzimanje većih odgovornosti
- trenutnim uslovima na tržištu rada

Navedeni kriteriji se dokumentuju kroz pisani feedback direktno nadređenog menadžera, kao i članova Komiteta za upravljanje ljudskim resursima kroz godišnje razgovore sa uposlenicima,. Izmjene plata se vrše na osnovu prijedloga nadređenog rukovodioca koji se podnosi Komitetu za ljudske resurse, a koji odobrava Uprava banke. U pravilu, za svakog zaposlenika promjena plate može se vršiti maksimalno jednom godišnje i za jedan rang. Izuzetke može odobriti Uprava banke.

Banka niti jednoj kategoriji zaposlenika ne isplaćuje naknade zasnovane na unaprijed definisanim i mjerljivim kriterijima, koje zavise od pojedinačne uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice i banke (u daljem tekstu: varijabilne naknade), čija isplata bi mogla dovesti do preuzimanja rizika koji prelazi nivo prihvatljivog rizika za banku.

Banka niti jednoj kategoriji zaposlenika ne isplaćuje bonuse za zadržavanje zaposlenog niti nudi diskrecione penziona pogodnosti.

Visina plata se određuje Ugovorom o radu, a u okviru rangova ukupnih primanja koji se sastoje od svih primanja zaposlenika koja su propisana zakonom. Rangovi primanja za svaku poziciju slijede standarde rangova plata ProCredit grupacije. Definisani rangovi plata su vezani za radnu poziciju, te promjene plata zavise od napretka zaposlenika i edukacija koje finalizira a utvrđene su u internom aktu.

Naknade zaposlenika ključnih funkcija se kreću unutar rangova, a Nadzorni odbor određuje naknade nosilaca kontrolnih funkcija (identifikovanih zaposlenika). Nadzorni odbor ima i funkciju Odbora za naknade, a održavanje sastanaka Nadzornog odbora je kvartalno.

3.3. Naknade

Iznos naknada koje su objavljene predstavljaju bruto naknade uposlenika što uključuje: bruto platu radnika, primljeni iznos za topli obrok, naknada za prevoz na rad te pripadajuća naknada za regres.

U sljedećim tabelama banka objavljuje informacije o naknadama zaposlenika po navedenim kriterijima:

Tabela 7: Informacije o naknadama isplaćenim u 2022. godini po području poslovanja

Kategorije po području poslovanja banke	Iznos naknade (u '000 BAM)
Poslovanje sa stanovništvom	643,9
Poslovanje sa pravnim licima	1.333,3
Upravljanje rizicima, usklađenosti i interna revizija	1.279,7
Podrška poslovanju	2.000,5
Uprava	497,1
Ukupno	5.754,5

Tabela 8: Informacije o naknadama isplaćenim u 2022. godini po kategoriji zaposlenika

Naknade po kategorijama zaposlenika	Iznos naknade (u '000 BAM)	Broj uposlenih
Uprava	497,1	3
Srednji menadžment	997,3	20
Stručni saradnici	2.286,3	86
Službenici	1.954,8	112
Pomoćno osoblje	19,0	1
Ukupno naknade	5.754,5	222*

*Ukupan broj se odnosi na sve uposlene koji su učestvovali u trošku tokom godine.

Tabela 9: Informacije o ukupnim naknadama isplaćenim u 2022. godini, Upravi Banke, zaposlenicima čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil Banke i članovima Nadzornog odbora

Kategorija	Iznos naknade (u '000 BAM)	Broj uposlenih
Nadzorni odbor	3,9	1
Uprava	497,1	3
Zaposlenici ključnih funkcija	419,5	7
Ukupno	920,5	11

Banka je tokom i zaključno sa decembrom 2022. godine imala tri zaposlenika čija je ukupna bruto naknada iznosila preko 100 hiljada KM.

4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA

ProCredit banka posluje kao dio grupe ProCredit banaka, a ProCredit Holding je matična kompanija globalne grupacije ProCredit banaka. ProCredit Holding je 100% vlasnik dionica ProCredit Bank d.d. Sarajevo i konsolidacijski paket grupe se radi na nivou Holdinga i u njegovom sjedištu u Njemačkoj.

Banka nema drugih povezanih lica na području Bosne i Hercegovine. A kao samostalni subjekat koji posluje na području pod supervizijom Agencije za bankarstvo Federacije BiH posluje u skladu sa Zakonom o bankama i drugim aktima propisanim od strane Agencije.

Dodatno, informacije o poslovanju ProCredit Holdinga kao i konsolidovane izvještaje moguće je pronaći na sljedećoj lokaciji: <https://www.procredit-holding.com/investor-relations/>

ProCredit Bank d.d. Sarajevo, nema u svom vlasništvu udjela niti instrumenata vlasništva drugih subjekata u Bosni i Hercegovini niti u drugoj zemlji, tako da ne sačinjava konsolidovane izvještaje niti druge izvještaje koji sadržavaju odnos matičnog ili povezanih društava.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

5.1. Kratak opis strategija i politika za svaki značajni pojedinačni rizik

ProCredit Bank d.d. Sarajevo svoju poslovnu strategiju zasniva na pružanje bankarskih usluga malim i srednjim preduzećima kao i uslugama direktnog bankarstva fizičkim licima. Kroz poslovne aktivnosti nastoji se ostvariti stabilan povrat na investirani kapital dioničara uz istovremen doprinos ekonomskom, društvenom i ekološkom razvoju.

Strategija za upravljanje rizicima se temelji na ključnim principima koji karakterišu način na koji Banka radi. Strategiju Banke ažurira jednom godišnje Odjel za upravljanje rizicima, a kontroliše Uprava banke. Strategiju upravljanja rizicima odobrava Nadzorni odbor ProCredit banke.

Dosljedna primjena sljedećih principa smanjuje rizike kojima je banka izložena.

- *Fokus na osnovnu djelatnost*

ProCredit banka je specijalizovana banka u prepoznavanju i zadovoljavanju finansijskih potreba malih i srednjih preduzeća, njihovih vlasnika i poslovnih partnera. Također, se pružaju bankarske usluge fizičkim licima, nudeći jednostavne i lako dostupne štedne i kreditne proizvode. Izražen je fokus na depozitnim poslovima sa fizičkim licima promovišući kulturu štednje. Banka ne nudi kompleksne finansijske proizvode i usluge niti pruža usluge upravljanja imovinom, već se fokusira na jednostavne proizvode u skladu sa zahtjevima naših klijenata.

- *Diverzifikacija i transparentnost usluga*

Banka je posvećena dugoročnoj saradnji sa našim klijentima ohrabrujući dogoročne i održive investicije. U cilju što boljeg pružanja usluga i upoznavanja naših klijenata cilja banke jeste da postane jedina banka klijenta, što promoviramo „house bank“ konceptom. Koncentracija rizika portfolija kredita se prvenstveno minimizira visokim stepenom diversifikacije koja proizlazi iz kreditiranja ključnih grupa klijenata (malih i srednjih preduzeća) u različitim privrednim sektorima. Ova diversifikacija se vrši u svim privrednim sektorima, ključnim grupama klijenata, kao i kod fizičkih lica.

- *Pažljiv odabir osoblja i intenzivne obuke*

Banka primjenjuje krajnje pažljivu proceduru odabira osoblja i provodi strukturiran program obuke u cijeloj grupaciji. Time se obezbjeđuje da članovi osoblja Banke ispunjavaju visoke standarde, očekivanja koja idu daleko izvan puke stručne spreme, i osigurava usklađenost sa etičkim standardima Banke. Neophodno znanje i vještine se dalje podržavaju standardiziranim seminarima za konkretna radna mjesta. Dobro obučeno osoblje, koje je naviknuto na to da otvoreno izražava svoje mišljenje predstavlja bitan faktor za upravljanje i smanjenje rizika.

ProCredit banka se suočava sa različitim rizicima koji su rezultat njenih poslovnih aktivnosti. Tim rizicima Banka upravlja na odgovarajući način, a u skladu sa značajem koji imaju za Banku.

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena su:

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja najdominantniju kategoriju izloženosti riziku Banke kao posljedica fokusa na konvencionalno kreditiranje kao primarnu aktivnost i izvor prihoda Banke. Kreditni rizik predstavlja rizik da klijenti neće biti u mogućnosti da otplate obaveze onako kako je to ugovorom predviđeno odn. rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci. Fokus na pružanja finansijskih usluga malim i srednjim preduzećima izlaže Banku povećanom riziku zbog koncentracije u SME segmentu, koji je historijski vrlo rizičan segment privrede u pogledu stabilnosti i dugoročne održivosti preduzeća.

Osnovni standardi za upravljanje kreditnim rizikom su:

Strategija upravljanja rizicima čija je svrha da:

- Utvrdi ciljeve i temeljne principe preuzimanja i upravljanja rizicima
- Utvrdi potencijal Banke za preuzimanje rizika i toleranciju rizika Banke na kojem se zasniva Strategije poslovanja Banke
- Obezbijedi pregled i definicije svih rizika kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju

- Istakne temeljne principe i planove na kojima se bazira pristup ProCredit banke upravljanju rizicima i utvrdi glavne planirane aktivnosti Banke u oblasti upravljanja rizicima
- Utvrdi temeljne principe internog procesa procjene adekvatnosti kapitala Banke (ICAAP) i proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti Banke (ILAAP).

Strategija za postupanje sa nekvalitetnim izloženostima - čini osnov adekvatnog okvira za upravljanja nekvalitetnim izloženostima u Banci. Strategija se temelji na procjeni operativnog okruženja i utvrđivanju vremenski ograničenih, vjerodostojnih, ali ambicioznih ciljeva za postizanje željenih nivoa nekvalitetnih izloženosti u kratkoročnom (do jedne godine), srednjoročnom (od jedne do tri godine) i dugoročnom periodu (periodu dužem od tri godine). Kroz strategiju su razmotrene sve raspoložive strateške opcije za smanjenje nekvalitetnih izloženosti. Strategija je integrisana u upravljačke procese Banke, uključujući redovno praćenje i nezavisan nadzor nad ovim postupcima.

Politike i procedure - predstavljaju alat u uspostavljanju okvira za upravljanje kreditnim rizikom u Banci kako bi se: ojačala i održala visoka razina kulture upravljanja rizicima, doprinijelo smanjenju gubitaka i kreiranju dodatne vrijednosti i definirali jasni principi i procedure vezane za upravljanje rizicima.

Rizik druge ugovorne strane (CPR)

U sklopu poslovanja, Banka je izložena prema drugim finansijskim institucijama i time riziku druge ugovorne strane. Iako je neizvršenje obaveze od strane neke banke rijedak događaj, neizvršenje obaveza bi moglo značajno da ugrozi likvidnost Banke ali i finansijski rezultat i time i kapital Banke.

Uzimajući u obzir iznos izloženosti prema drugim ugovorenim stranama, Banka posebnu pažnju posvećuje pri odabiru banaka sa kojima se ostvaruje suradnja. Banka surađuje sa ograničenim brojem banaka potrebnim za pružanje usluga fokusnoj grupi klijenata. U Bosni i Hercegovini, Banka surađuje sa sistemski značajnim bankama, izvan Bosne i Hercegovine, suradnja je ograničena na banke članice ProCredit grupe i banke u OECD državama. U skladu sa principom eksplicitnog suzdržavanja od špekulativnog poslovanja sa ciljem ostvarenja profita, Banka pri procjeni prihvatljivosti drugih ugovorenih strana prioritet dodjeljuje stabilnosti.

Program upravljanja rizikom druge ugovorne strane jasno definiše principe i standarde koji se koriste u banci s ciljem upravljanja rizikom druge ugovorne strane i rizikom emitenta. Standardi navedeni u Programu su usklađeni sa propisima utvrđeni Odlukama Agencije za bankarstvo FBiH kao i s propisima ProCredit Grupe.

Koncentracija rizika

Koncentracija rizika predstavlja rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti banke istom ili sličnom izvoru rizika ili istoj ili sličnoj vrsti rizika, a odnosi se na izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, grupi izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i instrumenti kreditne zaštite, uključujući indirektnu izloženost prema pružatelju kreditne zaštite. Rizik koncentracije generalno na nivou Banke je nizak zbog specifičnog poslovnog modela (fokus na male i srednje klijente) te izražene granularnosti kreditnog portfolija po svim aspektima - individualni aspekt po klijentu, sektorska struktura, tip proizvoda (banka nudi jednostavne bankarske proizvode). Navedeni rizik banka smatra nematerijalno značajnim.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od gubitaka na bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjene cijena na tržištu.

Od tržišnih rizika, Banka je izložena valutnom riziku. Poslovni model Banke zahtijeva da Banka održava određeni nivo izloženosti prema stranim valutama i time se otvara deviznom riziku, to jeste riziku gubitka koji proizilazi iz promjene kursa valute.

U načelu, Banka se ne upušta u vlastito trgovanje i ne ulazi u bilo kakve špekulativne pozicije na deviznom tržištu radi ostvarivanja potencijalnog dodatnog prihoda. Banka nastoji zatvoriti devizne pozicije i obezbjediti da otvorena devizna pozicija ostane i dalje u konzervativnim limitima. Pomenutim mjerama Banka ublažava izloženost riziku, te održava nizak nivo izloženosti deviznom riziku.

Upravljanje valutnim rizikom je usklađeno sa regulatornim zahtjevima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine kao i sa standardima upravljanja ProCredit Grupe.

Program upravljanja deviznim rizikom jasno definiše principe i standarde koji se koriste u banci s ciljem upravljanja deviznim rizikom.

Proces upravljanja tržišnim rizikom uključuje redovno identifikovanje, procjenjivanje, mjerenje, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje i praćenje rizika, kao i izvještavanje nadležnih organa o istom.

Rizik kamatne stope

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

Banka nema za cilj da ostvaruje profit špekulacijom na tržištu kamatnih stopa. Ona radije nastoji osigurati da bilansna struktura u pogledu ponovnog određivanja cijena za stavke osjetljive na

kamatnu stopu bude adekvatno izbalansirana kod svih dospjeća. Cilj je osigurati što veću usklađenost profila ročnosti aktive i pasive te ujedno umanjiti rizik kamatne stope.

Program upravljanja kamatnim rizikom jasno definiše principe i standarde koji se koriste u banci s ciljem upravljanja kamatnim rizikom Standardi navedeni u Programu su usklađeni sa propisima utvrđeni Odlukama Agencije za bankarstvo FBiH kao i s propisima ProCredit Grupe.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik. Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti pokretanja sudskih postupaka protiv banke, neispunjenja ugovorene obaveze banke, kao i da donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovođive, negativno utiču na poslovanje ili finansijskih položaj banke.

Kao posljedica pažnje koju Banka pridaje obuci uposlenika i strogim internim sistemima kontrole i drugim instrumentima namijenjenim specifično za upravljanje operativnim rizikom, Banka je historijski imala vrlo nizak nivo gubitaka kao posljedice realizacije operativnog rizika. Koristeći se prednošću koji pruža visok stepen obuke svakog uposlenika i razvijeim sistemima unutarnje kontrole, Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem praćenja svih događaja koji su rezultirali ili potencijalno mogli rezultirati finansijskim gubitkom za Banku, RED bazu. Cilj Banke je kontinuirano unaprijeđenje upravljanja operativnim rizikom. Smanjenje broja poslovnica, unaprijeđenje upravljanja ljudskim resursima, prelazak na bezgotovniško poslovanje i pojačan fokus na IT sigurnost i obuku uposlenika su omogućili Banci višegodišnji trend smanjenja efekata realizacije operativnog rizika.

Upravljanje operativnim rizikom predstavlja posebnu oblast u okviru cjelokupnog upravljanja rizicima Banke. Međutim, procesi upravljanja operativnim rizikom Banke su integrisani u svakodnevne aktivnosti upravljanja rizicima a provode se na svim nivoima u cijeloj instituciji.

Poslovni pristup Banke čvrsto podržava djelotvorno upravljanje operativnim rizicima jer:

- banka posluje sa visokim stepenom jednostavnosti, transparentnosti i diversifikacije.
- se provodi segregacija dužnosti i „princip četiri oka”.
- su suštinski procesi jasno definisani i dokumentovani. Procedure i instrukcije vezane za procese su adekvatne, ažuriraju se prema potrebi a na raspolaganju su relevantnim uposlenicima. Kontrole se vrše u različitim fazama procesa, a redovno se ocjenjuje kvalitet kontrola.
- interna revizija vrši redovne preglede.

- se velika pažnja posvećuje odabiru osoblja i obuci i usavršavanju u cilju stvaranja otvorene komunikacijske kulture i jačanja lojalnosti osoblja.
- je banka implementirala visoke tehničke standarde u smislu IT hardware, software i sistema tehničke podrške

Proces upravljanja operativnim rizikom se sastoji od identifikacije, evaluacije/kvantifikacije, tretmana, monitoringa, komunikacije i dokumentacije kao i post-kontrole operativnog i rizika od prevare.

Program upravljanja operativnim rizikom je usklađen sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci kao i Politikom upravljanja operativnim rizikom Grupe. Program upravljanja operativnim rizikom odobrava Nadzorni odbor banke.

Rizik poslovnog i makroekonomskog okruženja

Poslovni rizik je negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitinih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu. Poslovni rizik se umanjuje pomoću struktuiranog procesa planiranja, implementiranja, procjene i prilagođavanja poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima.

Banka u okviru skupine rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja kao materijalno značajnog rizika uključuje i rizik profitabilnosti. Rizik profitabilnosti (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti. Banka vidi rizik profitabilnosti kroz osnovni pokretač finansijskih rezultata banke a to je neto kamatni prihod.

Realizacija rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja neizbježno se reflektuje na Banku kao povećanje odnosno realizaciju Rizika kapitala, tj. podkategorija rizika: Rizika profitabilnosti i Rizik prekomjerne finansijske poluge, realizacija kojih direktno utječe na upravljanje strukturom kapitala tako da isti podržava obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti definiše se kao rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.

Banka izloženost riziku likvidnosti i materijalno značajnim podkategorijama rizika likvidnosti posmatra različito od drugih materijalno značajnih rizika. Zbog potencijalnih efekata realizacije rizika likvidnosti, posebna pažnja se posvećuje kontinuiranom praćenju likvidnosti i regularnom stres testiranju. Banka upravljanje i mitigaciju rizika likvidnosti posmatra u kontekstu održavanja zadovoljavajućeg nivoa likvidnosti, tj. nivoa likvidnosti koji u svakom trenutku zadovoljava

neophodne potrebe finansiranja kratkoročne i dugoročne likvidnosti i sprečava realizaciju rizika finansiranja kratkoročne likvidnosti ili rizik finansiranja dugoročne likvidnosti.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja rizikom likvidnosti i podkategorijama rizika likvidnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti ogleda se kroz osiguranje odgovarajućeg nivoa likvidnosti/adekvatne rezerve likvidnosti u Banci u svakom trenutku, usklađenost sa svim limitima uspostavljenim od strane bankarskih nadzornih tijela, ALCO-a i/ili Komiteta za upravljanje rizicima

Interni akti iz područja upravljanja rizikom likvidnosti, a koje je Banka usvojila su:

- Program upravljanja rizikom likvidnosti.
- Standard modela za upravljanje rizikom likvidnosti
- Plan likvidnosti i plan izvora finansiranja
- Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Strategija i politika za upravljanje pojedinačnim rizicima, koji uključuje opis metodologija i procesa testiranja otpornosti na stres detaljno je definisan u poglavlju 10 ove objave. Metodologija procesa testiranja otpornosti na stres može biti sumirana kako slijedi:

Rizik	Opis	Pretpostavke	Rezultati*
Kreditni rizik	Interni model prema odgovarajućim stopama gubitka	Nivou pouzdanosti 99,8%	Interni kapitalni zahtjev = 32.099
Rizik druge ugovorne strane	Interni model – rejting povezan sa vjerovatnoćom migracije rejtinga i vjerovatnoćom default-a, dva scenarija, stres finansijskog tržišta i fiskalni stres	Stres finansijskog tržišta: Rejtinzi banaka se spuštaju dva nivoa Fiskalni stres: Rejtinzi države se spuštaju 2 nivoa te primjenjuju ako rejtinzi banaka	Interni kapitalni zahtjev = 21
Devizni rizik	VaR	Nivou pouzdanosti 99,8%	Interni kapitalni zahtjev = 106
Operativni rizici	Analiza vjerovatnoće broja događaja i vjerovatnoće gubitka po događaju	Vjerovatnoća realizacije događaja i efekta događaja sa nivom pouzdanosti 99,8%	Interni kapitalni zahtjev = 1.449
Kamatni rizik	Interni model promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i interni model uticaja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi na neto kamatni prihod.	Kamatni šokovi zasnovani na historijskim promjenama kamatne stope sa stepenom pouzdanosti 99% i standardni kamatni šokovi	Interni kapitalni zahtjev = 1.927

5.2. Struktura odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima

Ključna komponenta Strategije upravljanja rizicima je valjano dokumentovana i implementirana organizaciona struktura, koja tačno postavlja granice odgovornosti i ovlaštenja za izvještavanje i obezbjeđuje efikasnu komunikaciju u organizaciji. Banka je kroz jasnu organizacijsku strukturu definisala odgovornosti i upravljanje pojedinačnim rizicima. Prava, obaveze i odgovornosti su jasno definisane za svaku organizacijsku poziciju. Za svaki organizacijski dio Banke definisani su interni akti u pisanoj, lako razumljivoj i dostupnoj formi za sve uposlenike koji su odgovorni za određene procese. Svi interni akti Banke su usvojene od strane nadležnog organa. Nadzorni Odbor aktivno nadzire proces upravljanja rizicima kroz potrebne preglede i ispitavanja poslovne dokumentacije i izvještaje Banke.

Svoju funkciju nadzora, Nadzorni Odbor Banke izvršava i putem saglasnosti na poslovnu politiku Banke, strategiju i politike upravljanja rizicima, strateške ciljeve i odrednice kao i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala i adekvatnosti interne likvidnosti Banke .

Nadzorni Odbor odgovoran je za uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja u Banci i za nadzor nad tim sistemom, a dužan je i da osigura da Uprava identifikuje rizike kojima je Banka izložena, kao i izvrši kontrolu tih rizika u skladu sa odobrenim politikama i procedurama.

Nadležnosti Nadzornog odbora i Uprave banke u procesu upravljanja rizicima uspostavljene su u skladu sa zakonskim okvirom kojeg čine Zakon o bankama FBiH i odgovarajuće odluke Agencije za bankarstvo FBiH. Nadzorni Odbor sam neposredno izvršava zadatke Odbora za naknade, Odbora za imenovanja i Odbora za rizike, a imenuje Odbor za reviziju. Odbor za reviziju pruža stručnu pomoć Nadzornom odboru u vršenju nadzora nad poslovanjem banke i radom uprave banke.

Uprava Banke osigurava adekvatno funkcionisanje sistema upravljanja rizicima kroz implementaciju planova, strategija, politika i procedura usvojenih od strane Nadzornog odbora, naročito pravila u upravljanju rizicima, procjeni internog kapitala banke, uspostavi kontrolnih funkcija i sistema internih kontrola u svim poslovnim aktivnostima i linijama banke. Tijela Uprave čine različiti komiteti čiji su članovi više rukovodstvo i nosioci pojedinačnih specijalističkih funkcija:

- Komitet za upravljanje rizicima odgovoran je za mjerenje, monitoring i kontrolne funkcije koje se tiču kreditnog rizika, rizika likvidnosti, rizika druge ugovorne strane (međubankarskog rizika), rizika kamatnih stopa, operativnog rizika i deviznog rizika Banke, rizika finansiranja, te upravljanja kapitalom, kao i materijalno značajnih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena. Komitet za upravljanje rizikom ima 6 (šest) članova: 1. Predsjednik Uprave (predsjednik), 2. Članovi Uprave (zamjenici predsjednika), 3. Direktor Odjela za upravljanje rizicima, 4. Direktor Odjela za upravljanje kreditnim rizicima i 5. direktor Odjela interne revizije, član bez prava glasa.

- Komitet za upravljanje kreditnim rizikom vrši pregled ukupnog kreditnog portfolija Banke na redovnoj osnovi i identifikuje potencijalne rizike, kao i da definiše mjere za njihovo smanjenje. Članovi Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom su: 1. direktor odjela za upravljanje kreditnim rizikom (predsjednik), 2. direktor odjela za upravljanje rizicima (zamjenik predsjednika), 3. direktor odjela za poslovanje sa privredom, 4. Direktor odjela za poslovanje sa fizičkim licima, 5. Stručni saradnik u odjelu za upravljanje rizicima, 6. Službenik upravljanja rizicima - kvalitet aktive, 7. direktor odjela interne revizije ili osoba ovlaštena od strane direktora odjela interne revizije.
- Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) je zadužen za upravljanje aktivom i pasivom banke i obezbjeđenje odgovarajućeg slaganja između istih u smislu valuta, dospjeća i profila kamatne stope. ALCO je odgovoran za upravljanje likvidnošću banke i za praćenje njene otvorene valutne pozicije. ALCO je zadužen za monitoring i predlaganje odluka koje se tiču finansiranja Banke Komitetu za upravljanje rizicima i Upravi Banke. ALCO ima 7 (sedam) članova: Predsjednik Uprave (predsjednik), članovi Uprave (zamjenici predsjednika), Direktor Odjela za upravljanje rizicima, Stručni saradnik za sredstava, Direktor Odjela back office poslova i zastupanja u osiguranju i direktor Odjela interne revizije bez prava glasa.
- Komitet za praćenje usklađenosti odgovoran je za pregled ključnih regulatornih kretanja radi potpune procjene rizika usklađenosti na nivou Banke, te razmatranje uticaja regulatornih kretanja na politike banke, a po potrebi i Grupe. Na Komitetu se razmatraju relevantne teme iz prethodnog polugodišta, a primarno, zakonski okvir, statistika i analiza prigovora i procesa iz kojih proističu, procjena rizika novih proizvoda i/ili procesa i drugo. Funkcija praćenja usklađenosti važnu ulogu ima u mjerenju i procjeni rizika što se u najvećoj mjeri odnosi na provođenje procjene rizika kod uvođenja novih procesa, proizvoda ili instrumenata (ppi), pri čemu nosilac funkcije ima pravo uložiti veto na novo-predloženi ppi, ukoliko smatra da isti nije u skladu sa zakonskim okvirom. Članovi Komiteta sa pravom glasa su, osim Službenika za praćenje usklađenosti, dva člana Uprave i direktor odjela za poslovanje sa fizičkim licima i direktor odjela za poslovanje sa privredom. Ostali direktori odjela i rukovodioci službi, kao i zaposlenici odgovorni za specifične oblasti, sastanku mogu prisustvovati po pozivu predsjednika Komiteta, bez prava glasa, ukoliko je neka od oblasti koja će biti razmatrana na sastanku u njihovoj nadležnosti.
- Komitet za upravljanje operativnim rizikom (ORC) osigurava odgovarajući proces upravljanja operativnim rizikom u Banci, a posebno u odnosu na rizike procesa, pravni rizik, reputacijski riziki, rizik usklađenosti, rizike vezane za IT, rizik prevare; praćenje ključnih pokazatelja rizika i limita uspostavljenih od strane Komiteta; praćenje razvoja svih unosa u Bazu podataka o rizičnim događajima (RED) koji se tiču Banke; pregled svih započelih ili tekućih procesa koji se tiču usvajanja novih rizika i sl. Članovi komiteta su: Direktor Odjela za upravljanje rizicima (predsjednik), Direktor Odjela Back office

poslova i zastupanja u osiguranju, Direktor Odjela za poslovanje sa privredom, Direktor Odjela za poslovanje fizičkim licima, Rukovodilac IT službe, Direktor odjel ljudskih resursa, Direktor Pravnog, KUPIT i Odjela praćenja usklađenosti, KUPIT, Službenik za upravljanje rizicima i Stručni saradnik za informacionu sigurnost.

Komiteet za upravljanje informacionim tehnologijama osigurava forum za određivanje prioriteta u oblastima IT-a i razvoja softvera. Komiteet za upravljanje informacionim tehnologijama ima tri (3) stalna člana: predsjednik uprave, rukovodilac IT službe i službenik za sigurnost informacija/službenik za IT sigurnost.

Uprava Banke potvrđuje prijedloge komiteta za izmjene procesa i/ili limita za upravljanja rizicima, u skladu sa ovlaštenjima za izmjene upravljanja rizicima odobrenih Upravi od strane Nadzornog odbora Banke. Nadzorni odbor se obavještava preko Odbora za reviziju najmanje kvartalno o svim relevantnim kretanjima u vezi sa rizicima.

U skladu sa principima definisanim u članu 83. stav 4 Zakona o bankama FBiH i Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, Banka uspostavlja sljedeće kontrolne funkcije:

- Funkcija upravljanja rizicima
- Funkcija praćenja usklađenosti
- Funkcija interne revizije

Rukovodioci kontrolnih funkcija imaju direktan pristup Nadzornom odboru, o svom radu izvještavaju Odbor za reviziju i Nadzorni odbor te najmanje jednom godišnje učestvuju na sjednicama tijela koje izvještavaju.

Ako kontrolna funkcija tokom obavljanja svojih poslova utvrdi nezakonitost u poslovanju ili kršenje pravila i propisa o upravljanju rizicima, zbog čega je ugrožena likvidnost, solventnost ili sigurnost poslovanja banke, obavezna je o tome odmah obavijestiti Nadzorni odbor, Upravu i Agenciju za bankarstvo FBiH.

U 2022. godini nije bilo promjena rukovodilaca kontrolnih funkcija kao ni značajnih promjena u zadacima koje obavljaju kontrolne funkcije.

Banka kroz Apetit za preuzimanje rizika i toleranciju prema riziku definiše limite za regulatorne i interne indikatore koji su usaglašeni sa regulativom i internom stretegijom a prevashodno strategijom Grupe, te je isto usvojeno i odobreno od strane Uprave i Nadzornog odbora Banke.

Revidiranje postavljenih limita se radi najmanje jednom godišnje a po potrebi i ad-hoc.

Definisani regulatorni limiti rizika kojima je banka izložena su prikazani u tabeli u poglavlju 5.6. javne objave Banke.

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i način mjerenja rizika

Banka je na redovnom nivou uspostavila praćenje pokazatelja povezanih sa procesom upravljanja rizicima. Izvještaji o rizicima kojima je banka izložena su transparentni, sveobuhvatni i pravovremeni.

Rizici povezani sa kreditnim poslovanjem se prate na mjesečnim i kvartalnim komitetima, pri čemu se razmatraju različiti pokazatelji razvijeni za ocjenu kvalitete portfolia.

Praćenje i izvještavanje o riziku likvidnosti se vrši na osnovu više izvještaja i uspostavljeno je na unutar-dnevnoj, dnevnoj i mjesesečnoj osnovi. Izvještavanje je uspostavljeno u skladu sa regulatornim zahtjevima u pogledu nadzornog izvještavanja i internim zahtjevima izvještavanja. Izvještavanje se vrši prema Upravi, te najmanje na kvartalnoj osnovi prema Nadzornom odboru o poziciji likvidnosti te perspektivi likvidnosti za budući period. Pokazatelji povezani sa likvidonosnim i zahtjevima finansiranja se razmatraju na ALCO komitetima.

Pokazatelji povezani sa operativnim rizicima se razmatraju na Komitetu za upravljanje operativnim rizikom koji se održava kvartalno. Uprava (najmanje kvartalno) i Nadzorni odbor (najmanje kvartalno) redovno se izvještavaju o izloženosti Banke operativnim rizicima.

Na redovnoj mjesečnoj osnovi kreiraju se, prate i dostavljaju podaci o operativnim rezultatima banke. Na osnovu razmijenjenih informacija i podataka Uprava kao i relevantni odjeli imaju osnovu za donošenje odluka i plana aktivnosti.

Skлонost ka preuzimanju rizika predstavlja okvir za upravljanje rizikom. Na osnovu jednostavnog poslovnog modela Banke i stabilnog profila rizika, banka definiše iznos, odnosno nivo rizika, kojeg banka smatra prihvatljivim da preuzme u svrhu ostvarenja svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju (Apetit za preuzimanje rizika) kao 95% kapaciteta za preuzimanje rizika. Banka svoj interno raspoloživi kapital izjednačava sa ukupnim regulatornim kapitalom i isti definiše kao svoj kapacitet za preuzimanje rizika.

Pri određivanju limita za preuzimanje rizika, Banka primjenjuje dualni sistem. Prvi dio sistema predstavlja limit na ukupan iznos, odnosno nivo rizika, kojeg banka smatra prihvatljivim da preuzme u ukupnom iznosu. Drugi dio dualnog sistema se sastoji od limita za svaki materijalno značajan rizik. Banka za svaki materijalno značajan rizik raspoređuje kapital na osnovu plana poslovanja, planirane izloženosti riziku i stručne procjene očekivanog kretanja tržišta, a koji u ukupnom iznosu ne prelazi 95% definisanog Kapacitet za preuzimanje rizika.

Apetit za preuzimanje rizika je definisan za sve materijalno značajne rizike i dio je Strategije za upravljanje rizicima.

Kreditni rizik

Banka je specijalizirana u ispunjavanju zahtjeva malih i srednjih preduzeća, uključujući i njihove vlasnike i partnere.

Banka pažljivo bira preduzeća čiji je rizični profil u skladu sa poželjnim profilom kojeg je utvrdila Banka. Pored toga, ovim klijentima usluge pruža visoko osposobljeno osoblje čiji je zadatak da temeljito procijeni rizični profil klijenta i sposobnost da se otplati izloženost. Uspostavljanje i održavanje kvalitetnog portfolija kredita je ključni cilj ProCredit banke. To se ostvaruje kroz uspostavljanje bliskih veza sa klijentima sa dugoročnom orijentacijom, intenzivnom analizom njihove sposobnosti zaduživanja i njihovih kolaterala i strogim monitoringom otplate.

Odluka da se obezbijedi finansiranje svakom preduzeću se zasniva na razumijevanju poslovnog modela i rigoroznoj procjeni finansijskih izvještaja. Analizom se uzimaju u obzir i kvalitativni i kvantitativni kriteriji, poput sposobnosti upravljanja, konkurentne pozicije na tržištu, strukture imovine preduzeća i profitabilnost. Redovni monitoring kreditnih izloženosti, a posebno rano otkrivanje povećanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnih izloženosti je inkorporiran u sve procese vezane za kreditiranje, što kao rezultat ima brzu procjenu stepena finansijskih poteškoća sa kojima se klijenti suočavaju. Nakon isplate, svaka pojedinačna izloženost se podvrgava redovnom godišnjem monitoringu.

Da bi se moglo izvršiti objedinjavanje informacija i procijeniti kvalitet cijelog portfolija kredita, potrebne su „zajedničke podatkovne tačke“ bitne za ocjenu rizika za sva mala i srednja preduzeća. Banka je utvrdila indikatore kvaliteta aktive kao kriterije za raspodjelu izloženosti u različite pod-portfolije, što omogućava sistematičniju analizu portfolija. Ovaj pristup kombinuje sve komponente upravljanja kreditnim rizikom (klasifikacija rizika, EWS), koji omogućava Banci da zauzme dinamičan pristup i da utvrdi potencijalna povećanja kreditnog rizika i da blagovremeno interveniše.

Banka redovno, a najmanje jednom godišnje, sprovodi sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike za potrebe ICAAP-a, odnosno ILAAP-a. U slučaju značajnije promjene u profilu rizika banke, testiranje otpornosti na stres treba biti provedeno i češće. Opis metodologije i procesa testiranja otpornosti na stres, razvijeni scenariji i korištene metodologije, te upotreba testiranja otpornosti na stres za kreditni rizik detaljno je definisano u poglavlju 11 ove objave.

Rizik druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane ProCredit banke uglavnom proizlazi iz čuvanja visoko likvidnih sredstava radi ublažavanja rizika likvidnosti, tj. kao rezervu u slučaju potencijalnog stresa a ne u cilju ostvarivanja profita. Strategija Banke je da ulaže likvidnost na siguran način i da izvrši diversifikaciju izloženosti koliko god je to moguće. Banka radi samo sa pažljivo odabranim bankama i obično zadržava novac kratkoročno. Pored toga, značajan dio izloženosti banke drugim ugovornim stranama se čuva u centralnoj banci u formi obaveznih rezervi. U slučaju velikih izloženosti prema drugim ugovornim stranama na nivou grupacije, ProCredit holding traži osiguranje rizika. Upravljanje rizikom emitenta slijedi iste razumne principe kao i upravljanje rizikom druge ugovorne strane.

U skladu sa principom eksplicitnog suzdržavanja od špekulativnog poslovanja sa ciljem ostvarenja profita, Banka pri procjeni prihvatljivosti drugih ugovorenih strana prioritet dodjeljuje stabilnosti. Iako Banka suradnju ostvaruje samo sa vrlo stabilnim institucijama u OECD državama i članicama ProCredit grupacije, Banka dodatno izloženost prema pojedinačnoj drugoj ugovorenoj strani ograničava na maksimalno 25% od regulatornog kapitala. Rezultati interne procjene rizika druge ugovorne strane u sklopu ICAAP-a su historijski ispod 1% regulatornog kapitala zbog niskog rizika odobranih banka sa kojima Banka ostvaruje suradnju.

Izloženostima prema ugovornim stranama i izdavaocima se upravlja na osnovu sistema limita, kao što je slučaj sa kreditnim rizikom klijenata. Banka zaključuje transakcije samo sa drugim ugovornim stranama koje su prethodno analizirane i za koje je odobren limit. Odobrenje je isto tako potrebno i prije ulaganja u vrijednosne papire, osim za centralno izdane vrijednosne papire ili papire centralnih banaka u domaćoj valuti s preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca.

Opis metodologije i procesa testiranja otpornosti na stres, razvijeni scenariji i korištene metodologije, te upotreba testiranja otpornosti na stres za rizik druge ugovorne strane detaljno je definisano u poglavlju 11 ove objave.

Rizik kamatne stope

Rizik kamatne stope sačinjava sljedeće:

- Rizik ekonomske vrijednosti predstavlja rizik da će doći do pada neto sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova od već ugovorene aktive i pasive osjetljive na kamatnu stopu.
- Rizik kamatnog prihoda. Rizikom kamatnog prihoda razmatra se kako bi promjene kamatne stope mogle uticati na profitabilnost banke s obzirom na njenu aktuelnu re-pricing strukturu.

Mjerenje, praćenje i ograničavanje rizika kamatne stope zasniva se na utjecaju ekonomske vrijednosti i profitno orjentisanim pokazateljima. Rizik se redovno mjeri, najmanje jednom

kvartalno. Imovina i obaveze se raspoređuju po vremenskim intervalima prema uvjetima ugovora. Kamatonosni a vista depoziti i štedni računi se uključuju u gap analizu.

Izloženost riziku kamatne stope banka izračunava u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankama.

Na nivou Banke, pretpostavljamo paralelnu smjenu krivulje kamatnih stopa. Mjerenje je zasnovano na kamatnom šoku Bazelskog komiteta za neočekivana kretanja kamatne stope i paralelna pomjeranja krive prinosa, kretanja kamatne stope od ± 200 baznih bodova. Postavljeni limiti su utvrđeni u odnosu na regulatorni kapital kako bi se izmjerio ekonomski utjecaj i utjecaj na bilans uspjeha.

Neke od mjera za umanjeње rizika koje je moguće poduzeti, a u zavisnosti od izvora osjetljivosti Banke na rizika kamatne stope, su:

- uvođenje kreditnih proizvoda s varijabilnim kamatnim stopama,
- promjena dospjeća kreditnih proizvoda,
- strateški fokus na depozite s dužim periodom oročenja,
- te osigurati da se buduća refinansiranja budu ugovorena po fiksnoj kamatnoj stopi.

Opis metodologije i procesa testiranja otpornosti na stres, razvijeni scenariji i korištene metodologije, te upotreba testiranja otpornosti na stres za rizik kamatne stope detaljno je definisano u poglavlju 11 ove objave.

Devizni rizik

Devizni rizik obuhvata potencijalni gubitak u tržišnim cijenama valuta, kao što su promjena kursnih razlika ili drugih parametara koji utiču na cijene valuta.

S ciljem praćenja i kontrolisanja deviznog rizika, Banka je definisala limite za svaku materijalno značajnu valutu, kao i za sve valute u ukupnom iznosu u uskladu sa regulatornim zahtjevima, te u skladu sa politikom ProCredit Grupe. Banka nastoji zatvoriti devizne pozicije i obezbjediti da otvorena devizna pozicija ostane i dalje u konzervativnim limitima. Usljed toga je nastali FX rizik nizak. Praćenje deviznog rizika se vrši na dnevnoj osnovi.

Banka će i dalje upravljati otvorenim deviznim pozicijama unutar uskih limita i time osiguravati nizak devizni rizik. ALCO će i dalje pratiti makroekonomske prilike i ostale eksterne faktore koji utiču na poslovanje Banke radi poduzimanja mjera na minimiziranju FX rizika. Nizak nivo deviznog rizika je posljedica konzervativnog pristupa prema poslovanju sa stranim valutama.

Opis metodologije i procesa testiranja otpornosti na stres, razvijeni scenariji i korištene metodologije, te upotreba testiranja otpornosti na stres za devizni rizik detaljno je definisano u poglavlju 11 ove objave.

Rizik likvidnosti i finansiranja

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze, i to zbog:

- Povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik finansiranja likvidnosti);
- Otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu ili nedovoljne dubine tržišta (rizik tržišne likvidnosti). Rizik likvidnosti finansiranja predstavlja rizik da banka neće moći uspješno ispuniti očekivane i neočekivane postojeće i buduće potrebe za gotovinom, kao i potrebu za kolateralom bez ugrožavanja svakodnevnog poslovanja ili finansijskog rezultata banke.

Cilj ProCredit banke je da finansira najveću stranu pojedinačne komponente na strani aktive svog portfolija kredita lokalno mobiliziranim depozitima stanovništva, zajedno sa raznim drugim izvorima finansiranja. Većina ovih kredita se i dalje isplaćuje u formi dugoročnih kredita na rate. Ovo vodi ka redovnom mjesečnom prilivu gotovine. Finansijska baza ProCredit banke se pokazala stabilnom i dobro diversifikovanom. Banka se fokusira na depozite stanovništva i nastoji diversifikovati svoje izvore finansiranja kao sredstvo za izbjegavanje rizika i optimizirati svoje troškove finansiranja. Banka kroz podršku grupacije je bila u stanju privući finansijska sredstva sa međunarodnih tržišta kapitala posljednjih godina. U mjeri u kojoj to dozvoljavaju limiti izloženosti i raspoloživost sredstava, PCH i ProCredit Bank AG Njemačka predstavljaju bitan dodatni izvor finansiranja za ProCredit banku. Likvidnost Banke i rizični profil finansiranja je usljed toga općenito nizak a koncentracije rizika se izbjegavaju.

U slučaju neočekivanih potreba za likvidnošću, ProCredit banka ima na raspolaganju i dodatnu likvidnost obezbjeđenu od strane ProCredit Holding-a.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti Banka, u svakom trenutku, mora zadovoljavati određene pokazatelje rizika likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke i internim limitima za upravljanje rizikom likvidnosti Banke.

Banka izloženost riziku likvidnosti posmatra različito od drugih materijalno značajnih rizika. Zbog potencijalnih efekata kojeg rizik likvidnosti može imati na Banku, posebna pažnja se posvećuje kontinuiranom praćenju likvidnosti i regularnom stres testiranju kako je definisano u poglavlju 11 ove objave.

Operativni rizik

Cilj procesa upravljanja operativnim rizikom jeste da se identifikuju, analiziraju i procjene svi materijalno značajni rizici u ranoj fazi te da se izbjegne njihovo ponavljanje.

Banka je definisala četiri nivoa rizika zajedno sa odgovarajućim tretmanom rizika i metodama umanjenja za svaki od njih:

- a) *Visoki rizik ($\geq 100h$ EUR) – potrebno je odmah poduzeti radnje na rješavanju trenutnih prijetnji te potom pripremiti detaljan plan akcije koji uključuje odgovornosti i rokove;*
- b) *Srednji rizik (rizik $\geq 50h$ EUR – $<100h$ EUR) – potrebno je osmisliti mjere za umanjenje rizika te pripremiti akcioni plan za smanjenje rizika;*
- c) *Nizak rizik ($\geq 10h$ EUR – $<50h$ EUR) – potrebno je pratiti rizike te utvrditi da li je potrebno primjeniti mjere umanjenja rizika;*
- d) *Vrlo nizak rizik ($< 10h$ EUR) – sveobuhvatne mjere umanjenja rizika nisu potrebne ali je potrebno razmotriti mjere koje se lako mogu implementirati.*

Osnovni alati za upravljanje operativnim i rizikom od prevare su:

- baza rizičnih događaja (eng. Risk Event Database, RED),
- godišnje procjene rizika, analiza scenarija,
- ključni indikatori rizika (eng. Key Risk Indicators, KRI) i
- Odobranje novih rizika (eng. New Risk Approvals, NRA)

Gubici usljed operativnih rizika mogu biti umanjeni pomoću navedenih alata kroz smanjenje učestalosti pojave rizika, smanjenje utjecaja pojedinačnih događaja, ili kombinacijom oboje.

U cilju praćenja operativnog rizika, Banka radi analizu scenarija koja se koristi u kontekstu obračuna kapaciteta snošenja rizika za operativne rizike. Upitnik obuhvata odabrane scenarije za koje se smatra da potencijalno mogu nanijeti ozbiljan gubitak Banci. Rezultati analize scenarija koriste se kao ulazni podaci u statističkom modelu zajedno sa rizičnim događajima iz RED baze. ORM je dužan jednom godišnje vršiti analizu scenarija u saradnji sa odgovarajućim vlasnicima procesa.

Također, prilikom uvođenja novih procesa ili proizvoda Banka je detaljno propisala korake i metode koje je potrebno sprovesti kako bi se procijenio operativni rizik navedenog. Svi novi ili značajno izmijenjeni proizvodi prolaze postupak Usvajanja novih rizika (eng. New Risk Approval, NRA). Navedeni postupak omogućuje projektnom timu da uključi mjere umanjenja identifikovanih rizika u plan projekta.

U svrhu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti Banka provodi mjere redovnog i pojačanog praćenja klijenata, uspostavljenih poslovnih odnosa, računa i transakcija, putem Siron-a i ostalih IT aplikacija, operativnih IT izvještaja i IT stikera.

Banka je organizacionom šemom predvidjela i uspostavila funkciju KUPIT-a koja neposredno odgovara Upravi i Nadzornom odboru banke. Banka je uspostavila interne i eksterne linije izvještavanja o transakcijama, sredstvima, klijentima, podacima, informacijama, kao i dokumentaciju institucijama Bosne i Hercegovine nadležnim za borbu protiv pranja novca i

finansiranja terorističkih aktivnosti. Banka je definisana mjere za umanjene rizika mogu uključivati slijedeće:

- izbjegavanje rizika eliminacijom izvora; npr. odlučivši da se ne vrši određena procedura nakon identifikacije rizika;
- smanjenje vjerovatnoće pojave; npr. uspostavljanjem dodatnih preventivnih i kontrolnih mjera, nadzora, obuke itd.
- umanjene posljedice pojave; npr. planiranjem kontinuiteta poslovanja, ranog prijavljivanja događaja itd.
- prijenos rizika na drugu stranu; npr. preko ugovora o osiguranju ili partnerstvu

Opis metodologije i procesa testiranja otpornosti na stres, razvijeni scenariji i korištene metodologije, te upotreba testiranja otpornosti na stres za operativni rizik detaljno je definisano u poglavlju 11 ove objave.

Rizik poslovnog i makroekonomskog okruženja

Poslovni rizik je negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu. Poslovni rizik se umanjuje pomoću strukturiranog procesa planiranja, implementiranja, procjene i prilagođavanja poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima. Banka u okviru skupine rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja kao materijalno značajnog rizika uključuje i rizik profitabilnosti. Rizik profitabilnosti (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti. Banka vidi rizik profitabilnosti kroz osnovni pokretač finansijskih rezultata banke a to je neto kamatni prihod.

5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju

Uzimajući u obzir jasno definisanu organizaciju u upravljanju rizicima, uspostavljen sistem internih kontrola i sistem izvještavanja može se zaključiti da je sistem upravljanju rizicima u Banci u proteklom periodu bio efikasan i usklađen sa profilom Banke. Ovakva ocjenu zasnovana je na slijedećim činjenicama:

- Banka ima uspostavljen adekvatnu organizacijsku strukturu u upravljanju rizicima
- Banka ima uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola na sve tri nivoa
- Svi izvještaji prema upravljačkim strukturama, a koji uključuju Odbore unutar Banke, kreditni odbor, Upravu, Nadzorni odbor su dostavljeni u skladu sa predviđenim rokovima. Sadržaj i struktura izvještaja osiguravali su sve potrebite informacije za donošenje upravljačkih odluka

- Svi izvještaji prema regulatoru, te eksternim revizorima dostavljeni su u definiranim rokovima
- Strategija rizika se redovno preispituju i primjenjuju u praksi upravljanja rizicima Banke, te s tim u svezi nisu zabilježena značajnija odstupanja od onih koje je Banka primarno sebi zadala kao cilj u 2022.godini
- Banka nije zabilježila probijanje limita definiranih zakonodavnim okvirom

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

Za zaštitu od rizika i smanjenje rizika Banka se koristi standardnim pristupima umanjavanja rizika. Zavisno od poslovnog modela i apetita Banke za preuzimanje rizika, umanjavanje rizika se postiže definisanjem limita, transferom izlaganja riziku, implementacijom mjera mitigacija, izbjegavanje izlaganje riziku ili prihvatanje izlaganja riziku te se iste integrišu u sveobuhvatni okvir zaštite od rizika kroz kontinuirano praćenje i pridržavanje definisanog pristupa.

Za značajne rizike, definisanje limita je sastavni dio upravljanja rizikom. Limiti se definišu kao nivoi izloženosti koji zahtijevaju aktivno djelovati i preduzimanje aktivnosti u cilju smanjenja nivoa izloženosti riziku. Pored limita, za pokazatelje izloženosti rizicima definišu se i nivoi upozorenja koji indiciraju potrebu preduzimanje povećane aktivnosti praćenja i eventualnu primjenu korektivnih mjera u cilju smanjenja nivoa izloženosti riziku. Uz definisanja limita, kontinuirano se vrši implementacija mjera mitigacije u cilju umanjavanja rizika. Raspoložive mjere mitigacije zavise od prirode pojedinačnih rizika.

Za rizik likvidnosti mitigacija rizika se postiže izdvajanjem obavezne rezerve, ugovaranjem kreditnih linija, zaduživanjem na inostranom međubankarskom tržištu novca, ograničenjem odobravanja novih kreditnih izloženosti. Sastavni dio mitigacije rizika je i izrada plana likvidnosti, plana izvora finansiranja te planova za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Za devizni rizik, mitigacija rizika se postiže zatvaranjem otvorene devizne pozicije kroz upravljanje izvorima finansiranja, upravljanje kreditima sa valutnom klauzulom te transakcijama kupoprodaje deviznih sredstava.

Za rizik kamatne stope mitigacije rizika se postiže definisanjem vrste (fiksna ili promjenjiva) kamatne stope za nove kredite izloženosti, upravljanjem dospjeća pojedinih proizvoda posebno u pogledu izvora finansiranja.

Za operativni rizik mitigacija se postiže kontinuiranom implementacijom korektivnih i preventivnih mjera u cilju poboljšanja procesa, ugovaranjem polisa osiguranja te eksternalizacijom aktivnosti.

Upravljanje kreditnim rizikom zasniva se primarno na procjeni kapaciteta dužnika da izvršava redovno plaćanje preuzetih obaveza. Kolateral predstavlja sekundarni izvor naplate potraživanja kao jedan od instrumenata smanjenja kreditnog rizika, čijim uzimanjem se nastoji umanjiti kreditni gubitak u slučaju nastanka statusa neispunjenja obaveza dužnika.

Banka prihvata kolateral sa slijedećim karakteristikama:

- Vrijednost – kolateral mora imati stabilnu i dokazivu tržišnu vrijednost,
- Mogućnost realizacije – mora postojati mogućnost realizacije kolaterala, to jeste, naplate potraživanja iz kolaterala.
- Likvidnost – mogućnost realizacije kolaterala uz razumne troškove i formalnosti; to također zahtijeva dostupnost kolaterala, mogućnost njegovog pregleda i oduzimanja.
- Zakonitost – imovina ponuđena kao kolateral mora biti stečena/stvorena na zakonit način, a njeno zakonito sticanje mora biti potvrđeno odgovarajućom dokumentacijom. Za zajmodavca neće postojati ograničenja u smislu uspostave založnog prava nad kolateralom.
- Bez opterećenja – općenito nije dozvoljeno da kolateral bude opterećen u korist treće strane i povjerilaca (hipoteke, porezi, tužbe, prava korištenja, ugovori o najmu (prijenos) i drugim opterećenjima imovine). Kreditni komitet može donijeti odluku o izuzecima od ovog pravila u posebnim slučajevima ukoliko je urađena adekvatna analiza i procjena rizika vezanih zataj izuzetak i ograničenja na prava korištenja, ugovore o najmu i druge terete koji se ne odnose na rang kolaterala.
- Dobro stanje – kolateral mora biti u dobrom stanju i spreman za upotrebu i mora se adekvatno održavati kako bi njegova vrijednost i kvalitet ostali stabilni tokom vremena. Banka također kao kolateral može prihvatiti predmete u postupku prenosa, što bi u ovom slučaju značilo da je potrebna odgovarajuća procjena rizika koje takav kolateral nosi.
- Vezanost – važno je da je predloženi kolateral predmet od vrijednosti za dužnika/vlasnika kolaterala, čime se osigurava visoka motivacija da on zadrži vlasništvo nad istim.

Pri odabiru kolaterala prioritet se daje kolateralima koji se mogu realizovati jednostavno i u kratkom roku (novčani kolateral, finansijske garancije, hipoteka na nekretnine, pokretni kolateral). Novčani kolateral i finansijske garancije predstavljaju materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu te se iste koriste kao tehnike umanjenja kreditnog rizika.

Praćenje uzetih kolaterala je sastavni dio upravljanje kreditnim rizikom te isto obuhvata praćenje obima uzetih novčani kolateral i finansijske garancije. Za nekretnine i pokretnine vrijednost kolaterala se prati kontinuirano primjenom definisanih metodologija i načina izračuna vrijednosti, dio praćenja i procjene vrijednosti vrši se primjenom automatske reevalucije vrijednosti kolaterala.

5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

Banka je organizaciju, a samim tim i sistem upravljanja rizicima, prilagodila svom modelu poslovanja.

Svrha Strategije je da:

- Utvrdi ciljeve i temeljne principe preuzimanja i upravljanja rizicima;
- Utvrdi potencijal Banke za preuzimanje rizika i toleranciju rizika Banke na kojem se zasniva Strategije poslovanja Banke;
- Obezbijedi pregled i definicije svih rizika kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju;
- Istakne temeljne principe i planove na kojima se bazira pristup ProCredit banke upravljanju rizicima i utvrdi glavne planirane aktivnosti Banke u oblasti upravljanja rizicima;
- Utvrdi temeljne principe internog procesa procjene adekvatnosti kapitala Banke (eng.Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP) i proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti Banke (eng.Internal Liquidity Adequacy Assessment Process, ILAAP).

Strategiju nadopunjuju politike koje se koriste za kvantificiranje rizika i drugi akti Banke. Ovi akti pokrivaju sve materijalne rizike kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena. U njima se navode standardi poslovanja koji se primjenjuju u banci i standardi o utvrđivanju, procjeni, postupanju sa, praćenju i komunikaciji vezanoj za materijalne rizike kojima je Banka izložena.

Strategija je usko vezana s poslovnim planom odnosno poslovnom strategijom Banke, osiguravajući podršku trenutnim i budućim poslovnim ciljevima razvoja uz cjelovit i kvalitetan sistem upravljanja rizicima.

Regulatorni okvir za izradu Strategije je Zakon o bankama Federacije Bosne i Hercegovine, te relevantni podzakonski akti koji pokrivaju područje upravljanja i kontrole rizika.

Preuzimanje rizika je neodvojivi dio poslovanja Banke, te su stoga poslovna strategija i Strategija upravljanja rizicima međusobno usklađene

Rizični profil Banke je procjena svih rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Identifikacija rizika kojima je Banka izložena polazi od regulatornih rizika, a potom i ostalih rizika identifikovanih na osnovu sveobuhvatne analize internih i eksternih uslova i faktora koji pogađaju/mogu pogoditi poslovanje Banke i uticati na izloženost riziku. Proces procjene izloženosti rizicima vrši se kroz Katalog rizika kao osnov sistema za upravljanje

rizicima Banke. Procjena rizičnog profila Banke vrši se najmanje jednom godišnje te predstavlja početni korak ICAAP procesa odnosno općenito procesa upravljanja i kontrole rizika.

U skladu sa metodologijom potencijal preuzimanja rizika se definiše kao ukupan broj kapitalnih instrumenata koji su na raspolaganju za pokrivanje rizika koji proističu iz poslovanja. Banke definiše limite za materijalne rizike u svom poslovanju. Utvrđene su strateške i operativne aktivnosti u cilju izbjegavanje kršenja tih limita. Ukoliko dođe do kršenja limita ili slučaja za prijavu ili se očekuje u bliskoj budućnosti, tada se pomno moraju razmotriti i pratiti priroda, ozbiljnost i posljedice tog kršenja.

U skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i konzervativnom politikom Banke u upravljanju rizicima, banka svoj interno raspoloživi kapital izjednačava sa ukupnim regulatornim kapitalom i isti definiše kao svoj kapacitet za preuzimanje rizika. Na osnovu jednostavnog poslovnog modela Banke i stabilnog profila rizika, Banka definiše iznos, odnosno nivo rizika, kojeg banka smatra prihvatljivim da preuzme u svrhu ostvarenja svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju (Apetit za preuzimanje rizika) kao 95% kapaciteta za preuzimanje rizika.

Nadzorni odbor Banke, najmanje jednom godišnje, utvrđuje Appetit za rizik, a po potrebi i češće.

Praćenje i izvještavanje o ostvarenju Appetita za rizik se prezentira nadležnim tijelima najmanje tromjesečno, čime se osigurava praćenje profila rizika i eskalacija procesa da bi se osigurala adekvatna reakcija kada su pragovi upozorenja blizu i/ili prekoračeni

Ostvareni ključni pokazatelji po područjima poslovanja u 2022.godini su prikazani u tabeli

		31.12.2022
Kapital	Stopa redovnog osnovnog kapitala	15,96%
	Stopa osnovnog kapitala	15,96%
	Stopa regulatornog kapitala	17,84%
	Stopa finansijske poluge	7,18%
Kreditni rizik	Omjer NPL	2,11%
	Pokrivenost loših kredita (NPL)	75,78%
	Maksimalan iznos izloženosti prema pojedinačnoj drugoj ugovornoj strani/banci u odnosu na regulatorni kapital	22,99%
Tržišni rizici	Otvorena devizna pozicija Banke u odnosu na regulatorni kapital	3,7%
	Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala banke	-9,65%
Rizik Likvidnosti	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 30 dana	77,1%
	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 90 dana	84,0%
	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 180 dana	87,5%

	Koeficijent pokriva likvidnosti	215,5%
	Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja	145,6%
	Kredit / Depoziti	81,7%

5.7. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima, posebno učestalost, područje, te način uključenja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja

Banka je uspostavila sistem redovnog praćenja i izvještavanja o izloženosti rizicima na način da na svim nivoima u Banci omogući pravodobne, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka, odnosno sigurno i stabilno poslovanje Banke. Banka osigurava da su izvještaji o rizicima kojima je izložena transparentna, sveobuhvatna, korisnog sadržaja, usporediva te pravovremena.

Nadležne organizacione jedinice Banke na redovnoj osnovi pripremaju i izvještavaju Upravu Banke i Nadzorni odbor o Apetitu za preuzimanju rizika koja prikazuje glavne tipove rizika, kao i o adekvatnosti regulatornog i internog kapitala prema profilu rizičnosti Banke, te o iskorištenosti definisanih limita za ključne pokazatelje.

Nadzorni odbor i Uprava banke su uključeni u određivanje sadržaja izvještavanja na način da odobravaju i osiguravaju provedbu internih akata koji definišu predmetno te u određenim situacijama predlažu i određen sadržaj izvještavanja.

Na godišnjoj osnovi Uprava Banke i Nadzorni odbor se izvještavaju o sljedećem:

- Izvještaj o procjeni materijalnosti značajnih rizika,
- Izvještaji o provedenim testiranjima otpornosti na stres
- Apetit za preuzimanje rizika i toleranciju prema rizicima koji sadrži najvažnije pokazatelje rizika i limite zajedno sa izraženim nivoima tolerancije,
- Izvještaj o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a,
- Plan oporavka
- Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve

Na godišnjoj osnovi Uprava Banke se izvještava o:

- Procjena rizika - Operativni rizici, Rizici prevara i Scenario analiza
- Izvještaj o upravljanju rizicima informacionih sistema

Na kvartalnoj osnovi Uprava Banke i Nadzorni odbor se izvještavaju o sljedećem:

Izvještaj o kreditnom riziku – izvještaj uključuje pregled usklađenosti sa internim i eksternim limitima koji se odnose na kreditni rizik, pregled makroekonomskih i finansijskih tržišnih

događaja koji utiču na kreditni rizik, pregled ključnih parametara kreditnog rizika, pregled strukture portfolija kreditne izloženosti i prati koncentraciju kreditnog rizika, pregled razvoja portfolija srednjih i malih kreditnih izloženosti i njihovih risk klasifikacija, pregled određivanja rezervi za kreditne gubitke (obaveznih i onih prema MSFI), pregled strukture kolateralne pokrivenosti plasmna, razvoj kapaciteta kreditnog osoblja

Izveštaj o riziku likvidnosti - izveštaj uključuje lokalni regulatorne limiti (ročna usklađenost, LCR, NSFR) interne pokazatelje (pokazatelji koncentracije depozita, ratio kredit/depoziti,), stanje depozita i koncentraciju,

Izveštaj o deviznom riziku- sadrži podatke o otvorenoj deviznoj poziciji po značajnim valutama, kretanju otvorene devizne pozicije, kapitalni zahtjev za deviznu poziciju i usklađenost istog sa definisanim limitima

Izveštaj o riziku kamatne stope- sadrži podatke o promjeni ekonomske vrijednosti bankarske knjige u odnosu na regulatorni kapital, nivou preuzetog rizika kamatne stope relativno apetitu preuzimanja rizika

Izveštaj o operativnom riziku-- izveštaj uključuje prikaz broja nastalih rizičnih događaja (sa ili bez uticaja na P&L) i raspored gubitaka po Basel II tipovima događaja, pregled iniciranih i realizovanih NRA projekata, pregled eksternalizovanih aktivnosti kao i statuse iniciranih eksternalizacija, pregled ključnih indikatora rizika.

Izveštaj o statusu sigurnosti informacionog sistema –izveštaj uključuje prikaz ključnih informacija u vezi sa upravljanjem sigurnosti informacionog sistema za sljedeća područja: upravljanje incidentima, zaštita od malicioznog koda, upravljanje kopijama, upravljanje kontrolama pristupa, tekuće aktivnosti.

Na mjesečnoj osnovi Uprava Banke se izvještava o sljedećem:

Kreditni rizik- usklađenost sa internim i eksternim limitima, analiza ključnih parametara kreditnog rizika, koncentracija kreditnog rizika, pregled rezervi za kreditne gubitke

Kroz ALCO Uprava banke se izvještava o stanju depozita i koncentraciji, pokazateljima likvidnosti i limitima definisanim Apetitom za rizik i toleranciju prema riziku, deviznoj poziciji, strukturi kamatnih stopa i jazovima ročnosti, adekvatnosti kapitala

Izveštaj kontrolne funkcije upravljanja rizicima, zavisno o poslovima kontrolne funkcije banke, sadrži sljedeći pregled:

- a) izveštaj o ostvarivanju godišnjeg plana rada,
- b) usklađenost politike, standarda i procedura sa regulatornim zahtjevima
- c) usklađenost poslovnih procesa sa procesima definisanim politikama, standardima i procedurama

- d) pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola,
- e) nezaklonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola,
- f) prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezaklonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti,
- g) izvještaj o statusu izvršenja prijedloga i preporuka za otklanjanje nezaklonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom obavljanja ranijih kontrola.
- h) Pregled pokazatelja svih materijalno značajnih rizika

Redovni izvještaji kontrolne funkcije rizika se sastavljaju na kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi, a po potrebi i ad-hoc. Izvještaji se podnose Odboru za reviziju i Nadzornom odboru uz informisanje Uprave Banke. Nadzorni odbor usvaja izvještaje.

Nadležna tijela na vlastiti zahtjev i/ili na inicijativu nadležnih organizacijskih dijelova, po potrebi, zahtijevaju i razmatraju i izvješća koja nisu redovna, a u svrhu što efikasnijeg upravljanja rizicima Banke.

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih

Banka je pristupila upravljanju rizicima pridržavajući se principa „tri linije odbrane“, gdje je svaka kontrolna funkcija nezavisna o poslovnim procesima i aktivnostima u kojima rizik nastaje. Banka osigurava nezavisnost kontrolnih funkcija segregacijom dužnosti i odvojenosti između organizacijskih jedinica koje preuzimaju rizik i organizacijskih jedinica koje ga kontrolišu i njime upravljaju, sve do nivoa Uprave. Pored navedenog, kontrolne funkcije organizovane su odvojeno i nezavisne su u odnosu na poslovne aktivnosti banke kao i jedna od druge.

Sistem internih kontrola uspostavljen je na principu tri linije odbrane:

- Prva linija odbrane obuhvata sve zaposlenike i organizacijske jedinice banke uključene u redovno poslovanje u skladu sa obavezama i odgovornostima uspostavljanja i provođenja aktivnosti koje se odnose na sistem internih kontrola.
- Druga linija odbrane odnosi se na kontrolne funkcije upravljanja rizicima i praćenja usklađenosti poslovanja koje ne sudjeluju u obavljanju redovnih poslovnih aktivnosti banke. Druga linija odbrane uspostavljena je kako bi se osiguralo da je primarna linija adekvatno osmišljena, implementirana i da funkcioniра na očekivani način. Kontrolna funkcija Upravljanja rizicima olakšava i nadzire implementaciju i efektivnost prakse upravljanja rizikom koju sprovodi operativno rukovodstvo i koja pomaže „vlasnicima“ rizika da adekvatno provode svoje uloge u sistemu upravljanja i kontrole rizika. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima:

- Dužna je za sačinjavanje analize rizika koja uključuje utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, uključujući kibernetički rizik i rizik informacijsko-komunikacijskih tehnologija;
- Dužna je za kontinuirano praćenje svih značajnijih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena
- Provodi testiranje otpornosti na stres
- Provjerava primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, uključujući rizike iz makroekonomskog okružja
- Odgovorna je za ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima,
- Ocjenjuje adekvatnost i dokumentovanost metodologije za upravljanje rizicima
- Učestvuje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje rizicima
- Učestvuje u izradi, primjeni i nadzoru nad funkcioniranjem metoda i postupaka za upravljanje rizicima
- Daje prijedloge i preporuke za efikasno upravljanje rizicima,
- Analizira, prati i izvještava o adekvatnosti kapitala banke, te provjerava strategiju i postupke za internu procjenu adekvatnosti kapitala,
- Analizira, prati i izvještava o adekvatnosti likvidnosti banke, te provjerava strategiju i postupke za internu procjenu likvidnosti banke,
- Analizira rizike prisutne kod novih proizvoda ili novih tržišta,
- Izvještava Nadzorni Odbor, Odbor za reviziju i Upravu banke o upravljanju rizicima,
- Izvještava Nadzorni Odbor, Odbor za reviziju i Upravu banke o radu funkcije upravljanja rizicima,
- Provodi ostale provjere koje su potrebne za adekvatnu kontrolu rizika.

Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti obavlja sljedeće poslove:

- a. praćenje usklađenosti poslovanja banke sa Zakonom o bankama, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banke,
 - b. identifikovanje propusta i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja banke sa zakonom i drugim propisima, posebno rizika od sprovođenja nadzornih mjera i sankcija Agencije i drugih nadležnih organa, finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik,
 - c. savjetovanje uprave banke i drugih odgovornih lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja i
- b) procjenu efekata koje će na poslovanje banke imati izmjena relevantnih propisa.

- Treća linija odbrane obuhvata internu reviziju koja nadzire cjelokupno poslovanje banke radi procjene primjerenosti uspostavljenog sistema internih kontrola. U okviru svojih zadataka funkcija interne revizije vrši ocjenu:

- efikasnosti i adekvatnosti sistema internog upravljanja u banci iz člana 4. ove odluke i značajnih rizika u cilju identifikovanja, procjene odnosno mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci;
- adekvatnosti Strategije rizika i Politika za preuzimanje i upravljanje rizicima u segmentu internog upravljanja iz čl. 6. i 7. ove odluke, te njihove usklađenosti s propisima, internim aktima, zahtjevima Agencije i usvojenom sklonošću ka preuzimanju rizicima i s poslovnom strategijom banke;
- usklađenosti uspostavljenih procedura i postupka banke s propisima, internim aktima i odlukama organa banke;
- adekvatnosti i efikasnosti uspostavljenih procedura i postupka banke, uključujući sveobuhvatnost postupka, koji osiguravaju pouzdanost metodologija i metoda, pretpostavki i izvora informacija, koji se upotrebljavaju u internim modelima banke,;
- adekvatnosti, kvaliteta, efikasnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti poslovanja, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke;
- sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca;
- tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija;
- adekvatnosti upravljanja imovinom banke;
- primjene Politike naknada;
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima;
- adekvatnosti informacionog sistema u banci;
- strategije i postupke za ICAAP i ILAAP;
- sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom i propisima Agencije;
- slabosti u poslovanju banke i njenih zaposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja;
- postupanja banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju i
- obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva kontrolne funkcije interne revizije.

Za obavljanja poslova kontrolnih funkcija banka je osigurala uvid u svu dokumentaciju koju banka posjeduje kao i sve potrebne informacije za obavljanje poslova. Banka je osigurala da kontrolne funkcije izvještavaju direktno Nadzorni odbor i Odbor za reviziju i najmanje jednom godišnje učestvuju na sjednicama tijela koje izvještavaju.

Lica koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija nisu lica povezana sa bankom, niti lica kod kojih postoji sukob interesa. Svaka funkcija nezavisno i direktno izvještava osobe i/ili nadležna tijela u skladu sa zakonima, propisima i internim aktima banke.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, Odlukom o sistematizaciji radnih mjesta u organizacijskim jedinicama, te ostalim aktima Banke, detaljnije su definirane obveze i odgovornosti pojedinačnih organizacijskih dijelova, kontrolnih funkcija, rukovodstva kao i svih radnika Banke.

6. PODACI I INFORMACIJE O REGULATORNOM KAPITALU

6.1. Iznos regulatornog kapitala

Strateški cilj Banke ogleda se u odgovornostima Nadzornog Odbora da prilikom određivanja obima i strukture kapitala obezbjedi da se raspoloživi kapital ekonomično koristi, kao i da su glavne perspektive poslovnog razvoja uzete u obzir. Nadzorni Odbor banke osigurava i izbjegava prekomjernu kapitalizaciju banke, dok s druge strane, koristi različite kapitalne instrumente kako bi se obezbjedila adekvatna struktura i obim kapitala.

Dionički kapital se može povećavati putem emisije novih dionica ili iz fonda rezervi, a, u skladu sa važećim propisima uz prethodnu saglasnost Agencije. Dividenda se isplaćuje srazmjerno nominalnoj vrijednosti dionica. Dividenda se isplaćuje dioničaru koji je bio na Listi dioničara na dan donošenja odluke o isplati dividende. Odlukom o isplati dividende određuje se iznos dobiti za isplatu dividende, iznos po dionici i rok isplate, s tim da rok isplate mora biti jednak za sve dioničare. Skupština može donijeti odluku o isplati dividende kada je Banka sposobna izvršavati obaveze iz poslovanja i kada je tržišna vrijednost imovine najmanje jednaka iznosu ukupnih godišnjih obaveza Banke, a u skladu sa važećim propisima.

Banka planom poslovanja i planom kapitala nije predvidjela isplatu dividende u narednom periodu. U skladu sa rizičnim profilom banke i održavanjem ciljanog apetita za preuzimanje rizika banka ne planira isplatu dividende nego iz budućeg ostvarenog profita planira jačanje kapitalne osnove kroz zadržanu dobit.

Banka je tokom 2022. godine ispunjavala regulatorne zahtjeve te je na 31.12.2022. godine imala stopu adekvatnosti regulatornog kapitala od 17,83% u skladu sa regulativom.

Regulatorni kapital sastoji se od osnovnog i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital banke jednak je uplaćenim dionicama, dioničke premije i rezervi formiranih iz dobiti na osnovu odluka Skupštine banke.

Tabela 10: Regulatorni kapital banke na 31.12.2022. godine

Kapital		Iznos (u '000 BAM)
1	REGULATORNI KAPITAL	74.503
1.1	OSNOVNI KAPITAL	66.680
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	66.680
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	91.956
1.1.1.2	Zadržana dobit	(25.188)
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	37
1.1.1.4	Ostale rezerve	228
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	(353)
1.1.1.6	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane porezne obaveze	-
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	-
1.1.1.8	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	7.823
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	7.823
1.2.2	(-) Dodatni odbici dopunskog kapitala	
1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	

Na dan 31.12.2022. godine banka je priznala instrument subordinisanog duga u dopunski osnovni kapital.

	KREDITOR	OZNAKA VALUTA	IZNOS	IZNOS U KM	UGOVORENI ROK VAŽENJA
1.	Green for Growth Fund, Southeast Europe S.A. SICAV-SIF; Luxembourg	EUR	4.000	7.823	24.10.2022-31.10.2032

6.2. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuje u obračun regulatornog kapitala

Tabela 11: Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Red. br.	Stavka
1	Emitent ProCredit Bank d.d.
1.1	Jedinstvena oznaka Redovne dionice ISIN: BAMEBSF40003, BAMEBSG40001, BAMEBSR00002
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi Pojedinačnoj osnovi
3	Vrsta instrumenta Redovne dionice
4	Iznosi koji se priznaju za potrebe izračuna regulatornog kapitala 9.166 hiljada dionica
5	Nominalni iznos instrumenta 10
5.1	Emisiona cijena -
5.2	Otkupna cijena -
6	Računovodstvena klasifikacija dionički kapital
7	Datum izdavanja instrumenta više emisija dionica, zadnja je bila u 12.2021.
8	Instrument sa datumom dospjeća ili bez datuma dospjeća bez datuma dospjeća
8.1	Inicijalni datum dospjeća bez dospjeća
9	Opcija kupovine od strane emitenta Ne
9.1	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost NP
9.2	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo) NP
Kuponi/dividende.	
10	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon promjenjiva dividenda
11	Kuponska stopa i povezani indeksi NP
12	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende NP

13.1	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona puno diskreciono pravo
13.2	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona puno diskreciono pravo
14	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup Ne
15	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi nekumulativni
16	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument nekonvertibilan
17	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije NP
18	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti NP
19	Ako se može konvertovati, stopa konverzije NP
20	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija NP
21	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje NP
22	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje NP
23	Mogućnost smanjenja vrijednosti Da
24	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednost. U skladu sa lokalnom regulativom
25	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti Djelimično ili u potpunosti
26	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno trajno i privremeno
27	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti U skladu sa lokalnom regulativom
28	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta Instrumenti se isplaćuju posljedni
29	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata Ne
30	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike NP

Opis ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog (priznatog) kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja na koje se ova ograničenja odnose.

Regulatorni kapital banke umanjen je za iznos nematerijalne imovine, u iznos nematerijalne imovine Banka je prikazala ulaganje u software i licence.

Regulatorni kapital umanjen je za slijedeće stavke:

- bruto izloženost ostale nematerijalne imovine 353 hiljada KM.

6.3. Vrsta i iznos regulatornih usklađivanja, prilagođavanja i stavki koje nije dužna da odbija od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Banka nema regulatornih usklađenja koja su umanjila regulatorni kapital, a koja nisu obavezna po Odluci o izračunu kapitala banke.

7. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

ProCredit banka upravlja kapitalom na način da u svakom momentu ima adekvatnu stopu kapitala i da ne prihvata rizike na koje ne može adekvatno odgovoriti kapitalnom pokrivenošću.

Da bi uspješno vršila praćenja kapitalne adekvatnosti razvijeni su različiti pokazatelji za koje su razvijeni i uspostavljeni indikatori ranog upozorenja. Banka vrši izračun indikatora u skladu sa Odlukom o izračunu kapitala Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine vrši se računanje i praćenje propisanih pokazatelja. Odlukom o izračunavanju kapitala banke Agencija je propisala pokazatelje adekvatnosti kao i način računanja istih te formu za izvještavanje.

Uspostavljeni okvir upravljanja kapitalom uključuje:

- Usklađenost sa regulatornim zahtjevima o adekvatnosti kapitala,
- Osiguravanje interne adekvatnosti kapitala,
- Usklađenost sa interno postavljenim zahtjevama kao i osiguravanje dovoljnog nivoa kapitala,
- Adekvatno izvještavanje dioničara u cilju obezbjeđenja dovoljnog nivoa kapitala koji podržava planirano i kontinuirano poslovanje.

Banka izračunava adekvatnost kapitala i izloženosti riziku u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala Banke, koristeći pritom:

- standardizirani pristup za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik,
- standardizirani pristup za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za devizni rizik, te

- jednostavni pristup za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Adekvatnost kapitala banke je odnos između regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti sljedećim vrstama rizika: kreditni rizik, valutni rizik i operativni rizik.

Tabela 12: Iznos kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama		
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima		
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora		
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
6	Izloženosti prema institucijama	12.315	1.478
7	Izloženosti prema privrednim društvima	153.846	18.462
8	Izloženosti prema stanovništvu	34.244	4.109
9	Izloženosti osigurane nekretninama	174.873	20.985
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.009	241
11	Visokorizične izloženosti		
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica		
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom		
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima		
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	85	10
16	Ostale izloženosti	13.473	1.617
17	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		46.901
18	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke		
19	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		336
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		
20	Kapitalni zahtjev za operativni rizik		2.895
21	Stopa redovnog osnovnog kapitala	15,96%	
22	Stopa osnovnog kapitala	15,96%	
23	Stopa regulatornog kapitala	17,83%	

7.1. Izloženosti banke kreditnom riziku

U cilju adekvatne procjene mogućih rizika proisteklih iz kreditnih poslova banka je definisala pravila i principe kojima se rukovodi u procjeni mogućih umanjenja vrijednosti svih izloženosti. Ovi principi i pravila predstavljaju model procjene potencijalnih kreditnih gubitaka. Također jedan od ciljeva jeste da se kreiraju dostatne rezerve koje će pokriti eventualne kreditne gubitke. Istovremeno definisana pravila su razvijena da budu usaglašena sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9).

Usvojeni model zahtijeva da se potencijalni kreditni gubici prepoznaju u vremenskom okviru koji će omogućiti poduzimanja određenih koraka na umanjenju efekata realizacije kreditnih rizika. Modelom su predviđena tri statusa izloženosti koja su bazirana na promjenama u kreditnom riziku izloženosti u odnosu na datum inicijalnog priznavanja izloženosti.

Nivo kreditnog rizika 1 obuhvata izloženosti koje nisu imale značajan porast kreditnog rizika od početnog priznavanja ili su imale nizak kreditni rizik na datum izvještavanja, uključujući one koje se vraćaju iz Nivoa kreditnog rizika 2 zbog smanjenja kreditnog rizika. Za ove izloženosti se obračunavaju jednogodišnji očekivani kreditni gubici i formira se rezerva za kreditne gubitke. Gubici očekivani u roku jedne godine podrazumijevaju očekivane kreditne gubitke uslijed događaja neispunjenja ugovornih obaveza za koje postoji vjerovatnoća da će se desiti u periodu od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma.

Nivo kreditnog rizika 2 obuhvata izloženosti koje su imale značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja (osim ako imaju nizak kreditni rizik na datum izvještavanja) i bez objektivnih dokaza o umanjenju vrijednosti. Za ovu vrstu aktive se priznaju očekivani gubici u toku vijeka trajanja. Očekivani gubici u toku vijeka trajanja predstavljaju očekivane kreditne gubitke koji proizlaze iz svih slučajeva neispunjenja obaveza u toku očekivanog vijeka trajanja-dospjeća kredita.

Nivo kreditnog rizika 3 obuhvata izloženosti za koje postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti na datum izvještavanja. Za ovu aktivu se priznaju očekivani gubici u toku vijeka trajanja, a prihod od kamata se izračunava na osnovu neto knjigovodstvene vrijednosti (bruto knjigovodstvena vrijednost prilagođena za iznos rezervi za kreditne gubitke).

Banka u nivo kreditnog rizika 3, tj. u status neizmirenja obaveza raspoređuje izloženosti kada je ispunjen jedan ili oba od sljedećih uslova:

- dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu,

- banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala (engl. Unlikelihood to Pay – UTP).

Za pojedinačno značajne kreditne izloženosti očekivani kreditni gubitak se utvrđuje na individualnoj osnovi, a a ostale kreditne izloženosti na grupnoj osnovi kroz model za mjerenje i procjenu očekivanih kreditnih gubitaka.

Pojedinačno značajne kreditne izloženosti su one kreditne izloženosti čiji zbir bilansnog i vanbilansnog dijela na datum izvještaja prelazi iznos od 100.000 KM.

Ostale kreditne izloženosti su one kreditne izloženosti čiji zbir bilansnog i, ako je usvojen/odobren, vanbilansnog dijela na datum izvještaja ne prelazi iznos 100.000 KM.

Banka utvrđuje očekivani kreditni gubitak za izloženosti na individualnoj osnovi kao pozitivnu razliku između bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti i procijenjenih budućih novčanih tokova (od operativnih prihoda i/ili realizacije kolaterala) tokom očekivanog vijeka trajanja stavke finansijske aktive diskontovanih efektivnom kamatnom stopom važećom na datum izvještavanja.

Model za mjerenje i procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa standardom MSFI 9. Kreditni rizik se u kontekstu računanja rezervisanja za očekivane kreditne gubitke mjeri očekivanim gubitkom usljed rizika od neizvršenja obaveza klijenta. Općenito se očekivani kreditni gubitak ECL utvrđuje putem izloženosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza EAD, vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza PD i gubitka usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza LGD:

$$ECL = PD \times LGD \times EaD.$$

Parametri očekivanog kreditnog gubitka:

- Izloženost u trenutku statusa nastanka neizmirenja obaveza (EaD) - u slučaju neizmirenja obaveza može se koristiti samo dio vanbilansnog iznosa. On se mjeri faktorima kreditne konverzije (engl. *credit conversion factors* CCF).
- Vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) - PD-i se utvrđuju za sve podportfolije relevantne za rizik (kao što su za poslovne klijente, fizička lica ili klijente za koje je izvršeno restrukturiranje), te zavise od više karakteristika klijenta (kao što je klasifikacija rizika za poslovne klijente). PD –i se određuju kao prognoze za tačku u vremenu (PiT) odnosno uzimaju se u obzir makroekonomski izgledi za naredni period, te vremenski trend.
- Gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD): U skladu sa Članom 19. stav (6) Uputstva za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive, banka koristi fiksne vrijednosti LGD parametra zasnovane na konzervativnim procjenama.

Vanbilansne izloženosti

Pristup određivanja nivoa kreditnih rizika kod vanbilansnih izloženosti prati uspostavljeni model procjene potencijalnih kreditnih gubitaka. Banka je definisala dva principa kojima se osigurava dostatan nivo rezervisanja za moguće kreditne gubitke:

Faktor konverzije: jeste faktor pretvaranja vanbilansne izloženosti u bilansnu, baziran na karakteristikama samog proizvoda i na empirijskim podacima. Izračunati faktor čini osnovu za formiranje rezervi za kreditne gubitke;

Princip kontaminacije: ovim principom se osigurava da se sve izloženosti prema jednoj ugovornoj strani tretiraju istom stopom rezerve ukoliko su na nekom od proizvoda uočeni dokazi umanjavanja vrijednosti - neizmirenja obaveze.

Tabela 13: Ukupna i prosječna izloženost banke

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	200.819	178.364
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	49.600	27.517
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora		
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
6	Izloženosti prema institucijama	57.759	39.328
7	Izloženosti prema privrednim društvima	483.023	452.218
8	Izloženosti prema stanovništvu	174.951	164.019
9	Izloženosti osigurane nekretninama	262.838	260.260
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.846	2.799
11	Visokorizične izloženosti		
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica		
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom		
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima		
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	85	77
16	Ostale izloženosti	22.853	22.795

Tabela 14: Geografska podjela izloženosti (neto vrijednost izloženosti)

Red. br.	Vrsta izloženosti	Bosna i Hercegovina	Njemačka	Ostale zemlje	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	200.819			200.819
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	49.600			49.600
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora				-
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama				-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama				-
6	Izloženosti prema institucija	886	51.071	5.802	57.759
7	Izloženosti prema privrednim društvima	483.021		9	483.021
8	Izloženosti prema stanovništvu	174.951			174.951
9	Izloženosti osigurane nekretninama	262.838			262.838
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.846			2.846
11	Visokorizične izloženosti				
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica				
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom				-
14	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)				-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja			85	85
16	Ostale izloženosti	22.836		17	22.853

Tabela 15: Izloženost prema gradi djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																				
Re d. br.	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama																		200.819	200.819
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima																		49.600	49.600
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora																			-
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama																			-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama																			-
6	Izloženosti prema institucijama																		57.759	57.759
7	Izloženosti prema privrednim društvima	16.756	6.666	190.418	2.123	2.967	41.358	127.654	42.719	13.738	13.477	4.558	12.292	5.236	0	1	1.303	273	1.483	483.023
8	Izloženosti prema stanovništvu	3.602	180	33.724	729	223	14.975	48.675	22.828	5.535	4.435	1.208	8.893	2.283	0	286	2.885	1	24.489	174.951
9	Izloženosti osigurane nekretninama	12.887	634	75.974	2.437	1.074	22.951	76.315	11.400	20.454	3.573	7.216	8.140	2.497	0	61	1.293	426	15.505	262.838
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	398	16	1.052	0	0	7	1.112	4	3	0	0	83	3	0	0	0	0	169	2.846
11	Visokorizične izloženosti																			-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica																			-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom																			-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima																			-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja																		85	85
16	Ostale izloženosti																		22.853	22.853

Tabela 16: Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane

Preostali rok do dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	200.819				200.819
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	49.600				49.600
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora					-
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama					-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama					-
6	Izloženosti prema institucijama	57.759				57.759
7	Izloženosti prema privrednim društvima	106.610	158.949	217.465		483.023
8	Izloženosti prema stanovništvu	57.841	68.803	48.306		174.951
9	Izloženosti osigurane nekretninama	62.086	83.438	117.314		262.838
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1.687	868	291		2.846
11	Visokorizične izloženosti					-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica					-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom					-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima					-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja				85	85
16	Ostale izloženosti	22.853				22.853

Tabela 17: Izloženosti prema značajnoj grani privrede

Izloženosti prema značajnoj grani privrede							
Red. br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	795	397	631	336	21.507	240
2	Vađenje ruda i kamena	69	54	68	52	4.316	34
3	Prerađivačka industrija	2.143	1.091	963	618	189.381	1.900
4	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	-	-	-	-	5.022	40
5	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	-	-	-	-	3.696	20
6	Građevinarstvo	234	227	631	242	40.357	625
7	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	7.378	6.266	6.857	5.918	140.887	1.776
8	Saobraćaj i skladištenje	53	50	82	49	39.831	482
9	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	25	22	28	17	24.578	607
10	Informacije i komunikacije	9	9	13	1	15.445	182
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-	-	-	-	-	-
12	Poslovanje nekretninama	-	-	-	-	9.805	75
13	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	320	237	145	12	17.778	312
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	6	3	12	3	5.056	132
15	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	-	-	-	-	-	-
16	Obrazovanje	-	-	-	-	174	5
17	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	-	-	-	-	3.433	55
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	-	-	-	-	572	4
19	Ostale djelatnosti	577	424	-	-	25.942	1.004
20	Ukupno	11.609	8.779	9.430	7.247	547.778	7.491

Tabela 18: Promjene u ispravkama vrijednosti tokom perioda

		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	12.848	7.325
2	Novo ispravke vrijednosti tokom perioda	1.420	2.488
3	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	(5.593)	(1.590)
4	Završno stanje	8.675	8.222

U skladu sa Članom 9. stav (2). tačka h). U tabeli iznad su dati podaci o kretanjima ispravki vrijednosti na sljedeću finansijsku imovinu: krediti dati klijentima, novac i novčane ekvivalente, ostalu finansijsku imovinu u što spadaju potraživanja od klijenata po naknadama te vanbilansu finansijsku aktivu.

Detaljnije informacije o kretanju ispravke vrijednosti po vrsti finansijske imovine su objavljeni i u revidiranim godišnjim izvještajima u bilješkama 18, 20, 24 i 29.

Podaci i informacije koji se odnose na izloženost banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika – ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza – ECA.

Banka se koristi procjenama rizika urađenim od strane vanjske institucija za procjenu kreditnog rejtinga samo od institucije koje Evropsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržište (ESMA) objavi na svojoj web stranici kao registrovane i certificirane agencije za procjenu kreditnog rizika¹. Banka se koristi kreditnim procjenama tri agencije: Fitch. Moody's i Standard&Poor's. Na osnovu procjene rizika/kreditnog rejtinga objavljenog od navedene tri institucije za procjenu kreditnog rejtinga. Banka prihvata procjenu sa višim ponderom rizika kao relevantni kreditni rejting institucije prema kojoj je ostvarena izloženost². Ukoliko samo jedna od navedenih institucija objavljuje kreditni rejting za instituciju prema kojoj je ostvarena izloženost. Banka prihvata tu procjenu kao relevantnu procjenu rizika³.

¹ U skladu sa članom 68. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke.

² U skladu sa članom 71. tačka e) i tačka f) Odluke o izračunavanju kapitala banke.

³ U skladu sa članom 71. tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Pregled rejtinga institucija kod kojih banka ima izloženosti su dati u tabeli ispod.

	Kreditni rejting banke	Rejting agencija
ProCredit Bank AG, Frankfurt am Main, Njemačka	BBB	Fitch
EBRD	AAA	Fitch
Bank im Bistum Essen	AA-	Fitch
DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank, Frankfurt am Main, Njemačka	AA-	Fitch
UniCredit Bank d.d. Mostar, Bosna i Hercegovina	B	Standard & Poor's Moody's
Zagrebačka Banka d.d. Zagreb, Hrvatska	BBB	Fitch
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	A-	Standard & Poor's Moody's
ProCredit Bank Sh.a, Kosovo	BB	Fitch
Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, Bosna i Hercegovina	B	Standard & Poor's Moody's

Kategorije izloženosti za koje se koriste ECAI ocjene su izložeonsti prema vladama država, regionalnih ili lokalnih samouprava, centralnih banaka i drugih finansijskih institucija koje imaju dodijeljen rejting ii ocjenu od relevante rejting agencije.

Za sve izloženosti koje namaju dodijeljen ECAI kreditni rejting prilikom izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik tretiraju se u skladu sa članom 50. Odluke o izračunavanju kapitala banke, na način propisan za izloženosti prema klijentima bez kreditnog rejtinga dodijeljenog od strane ECAI.

STEPEN KREDITNE AKTIVE	1	2	3	4	5	6
Fitch Ratings	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, RD, D
Standard & Poors	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, R, SD, D
Standard & Poors	Aaa, Aa	A	Baa	Ba	B	Caa, Ca, C

7.2. Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Tabela 19: Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednosti neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	200.819	-	200.819	-
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	49.600	-	96.093	-
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	10.976	-
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	61.828	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	57.828	-	57.759	-
7	Izloženosti prema privrednim društvima	486.518	-	375.048	-
8	Izloženosti prema stanovništvu	176.892	-	154.903	-
9	Izloženosti osigurane nekretninama	265.169	-	262.838	-
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza		11.801		2.007
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	85	-	85	-
16	Ostale izloženosti	22.853	-	32.419	-

7.3. Podaci i informacije koje se odnose na zaštitne slojeve kapitala

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke član 34. stav 3. i Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci, Banka mora u svakom trenutku održavati zahtjev za održavanjem zaštitnog sloja za očuvanje kapitala od 2,5%. Uprava Banke je u obavezi da u svakom momentu provodi Program, politike i procedure vezane za upravljanje kapitalom, kao i da obezbjedi zadovoljavanje kapitalnih zahtjeva definisanih od strane lokalnih regulatora kao i ProCredit Grupe.

Banka na 31.12.2022. godine nije imala propisanu obavezu održavanja protucikličnog sloja niti zaštitnog sloja za sistemski značajne banke.

7.4. Podaci i informacije koje se odnose na stopu finansijske poluge

U skladu s člankom 37. Odluke o izračunu kapitala Banke, banke su dužne izračunavati omjer finansijske poluge kao omjer osnovnog kapitala i ukupne izloženosti Banke izražene u postotku. Navedenim člankom je propisano da su banke dužne osigurati stopu finansijske poluge od najmanje 6%.

Tabela 20: Izvještaj o finansijskoj poluzi na dan 31.12.2022. godine

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu s članom 37.stav (8) točka a)Odluke o izračunavanju kapitala banke	30.231
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu s članom 37.stav (8) točka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	9.674
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu s članom 37.stav (8) točka c)Odluke o izračunavanju kapitala banke	15.236
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100 % u skladu s članom 37. stav (8) točka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	0
Ostala imovina	873.976
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – skladu sa članom 37.stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banaka	(353)
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banaka	928.764
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	66.680
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	7,2%

Pregled stavki uključenih prilikom utvrđivanja ukupne izloženosti banke, koja predstavlja nazivnik prilikom izračuna finansijske poluge.

Tabela 21: Pregled stavki uključenih prilikom utvrđivanja ukupne izloženosti na dan 31.12.2022. godine

Pregled stavki uključenih prilikom utvrđivanja ukupne izloženosti banke	Stanje na 31. decembar 2022.
<i>Vanbilansne izloženosti:</i>	
Odobrene garancije	52.609
Odobreni akreditivi	183
Odobrena zaduženja po tekućem računu (neopozivi)	26.335
Odobrene kreditne linije (opozivi)	15.242
Odobreni, neisplaćeni plasmani iz okvirnih ugovora	287.066
Ukupna aktiva banke, neto	873.976
<i>Iznos odbitnih stavki:</i>	
Knjigovodstvena vrijednost nematerijalne imovine banke	(353)

Opis najznačajnijih faktora koji su uticali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu

Najznačajnije izmjene u faktorima koji su bitni za izračun finansijske poluge na 31.12.2022, u odnosu na kraj prethodne poslovne godine jeste značajan rast ukupne aktive banke, i to u dijelu datih kredita. Te je također u izračun uključen i dio odobrenih, a neiskorištenih plasmana iz okvirnih ugovora, što je reflektovano na povećanju iznosa pod kategorijom „Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10%“.

Opis postupaka koje banka primjenjuje za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge

Banka upravlja rizikom prekomjerne finansijske poluge na način da prati i planira rast kreditne aktive kao najzastupljenije stavke bilansa stanja te sa strane kapitala da u porebnom momentu ima dovoljan nivo kapitalizacije. Aktivan je pristup u upravljanju i izvora finansiranja koji mogu uticati na rast sveukupne aktive. Svaki mogući rast novčanih efekata iz rasta depozita je pažljivo praćen da ne bi izazvao povećan uticaj na finansijsku polugu. Rizik prekomjerne finansijske poluge uključen je i u ICAAP banke, te se vrši redovno planiranje navedenog pokazatelja kroz Plan kapitala banke.

8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA LIKVIDONOSNE ZAHTJEVE

8.1. Strategija i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

ProCredit banka osigurava odgovarajuću strategiju, dokumente, procedure i procese za identifikaciju, mjerenje, upravljanje i praćenje rizika likvidnosti, kako bi se osiguralo da banka u svakom trenutku može uspješno ispuniti tekuće ili buduće obaveze u cjelosti i na vrijeme. Strategija za upravljanje rizikom likvidnosti definiše ciljeve i principe u preuzimanju rizika likvidnosti i upravljanja istim. Strategija za upravljanje rizikom likvidnosti predstavlja sastavni dio sveobuhvatne Strategije upravljanja rizicima u Banci. Ključni principi upravljanja rizikom likvidnosti ogledaju se kroz osiguranje odgovarajućeg nivoa likvidnosti. Unutar Programa Banke za upravljanje rizikom likvidnosti Banka utvrđuje, procjenjuje, tretira, prati i obavještava o svom riziku likvidnosti i riziku finansiranja.

8.2. Način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti je osnovna odgovornost ALCO-a. Komiteta za upravljanje rizicima i Odjela za upravljanje rizicima. Provedba strategije i ostalih internih akata o upravljanju rizikom likvidnosti je odgovornost stručnog saradnika za sredstva i Odjela za upravljanje rizicima. pod nadzorom Uprave. Upravljanje rizikom likvidnosti ogleda se kroz osiguranje odgovarajućeg nivoa likvidnosti/adekvatne rezerve likvidnosti u banci u svakom trenutku. Usklađenost sa svim limitima uspostavljenim od strane bankarskih nadzornih tijela. ALCO-a banke i/ili Komiteta za upravljanje rizicima. Stručni saradnik za sredstva osigurava provedbu plana finansiranja. te u okviru sistema ranog upozorenja prati ključne događaje u finansijskom sektoru. U skladu sa konzervativnom sklonošću preuzimanju rizika, kao i u skladu sa politikom Grupe. Banka usvaja konzervativne prakse za upravljanje rizikom likvidnosti i održava nivo likvidnih sredstava na adekvatnom nivou. Osnovni cilj upravljanja likvidnošću jeste osigurati da banka ima dovoljno sredstava uz razumne troškove kako bi izvršavala sve obaveze, za očekivane i neočekivane odlive, uključujući planirani rast aktive banke.

Banka mjeri rizik likvidnosti koristeći analizu jaza, indikator dovoljne likvidnosti (SLI), kao i Koeficijent pokrića likvidnosti – LCR. Tokom 2022. godine u cilju aktivnog mjerenja i upravljanja banka koristi i pokazatelje Neto stabilnog finansiranja (Net Stable Funding Ratio-NSFR) u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti propisanom od strane Agencije za bankarstvo FBiH. Pored toga. indikator ranog upozorenja su definisani Programom za upravljanje rizikom likvidnosti i kontinuirano se prate.

Pored toga. idiosinkratični. tržišni i kombinovani stres testovi se sprovode na mjesečnoj osnovi kao osnovni dio upravljanja rizicima kako bi se osigurala da ProCredit Banka zadržava dovoljno likvidnih sredstava za ispunjavanje svojih obaveza. čak i u teškim vremenima. Osim toga. Banka ima razrađen Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve kao i Plan likvidnosti i plan izvora finansiranja.

8.3. Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Izloženost riziku likvidnosti utvrđuje se u skladu sa regulatornim propisima i internim indikatorima. Praćenje ključnih pokazatelja rizika likvidnosti provodi se od unutardnevno do kvartalno, a pojedini izvještaji se po potrebi sačinjavaju i češće od definisanog. Izvještavanje je definisano kroz regulatorne izvještaje (LCR, NSFR, izvještaj o ročnoj strukturi aktive i pasive, izvještaj o dnevnoj likvidnosti), interne izvještaje (interni indikatori likvidnosti definisani kroz ALCO).

Tržišni, specifični za institucije, kombinovani i dugoročni testovi otpornosti na stres provode se mjesečno i ad hoc kako bi se osiguralo da Banka zadrži dovoljno likvidnih sredstava kako bi ispunila svoje obaveze čak i u stresnim situacijama. Štaviše, Banka ima plan za nepredviđene situacije. Ako se pojave neočekivane okolnosti i ako se pokaže da Banka nema dovoljno likvidnih sredstava ProCredit Holding preuzima funkciju "zajmodavca krajnje instance". ProCredit Holding održava adekvatnu rezervu likvidnosti koja je na raspolaganju za tu svrhu. Likvidnošću Banke svakodnevno upravljaju odjel za upravljanje rizica i odjela za poslovanje sa privredom/funkcija stručnog saradnika za sredstva, na osnovu predviđenih novčanih tokova odobrenih od strane Grupnog ALCO-a, a prati ih Odjel za upravljanje rizicima i ALCO. Banka je imala dovoljno likvidnosti da izmiri svoje obaveze u svakom trenutku tokom 2022. godine

8.4. Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti Banka, u svakom trenutku, mora zadovoljavati sljedeće pokazatelje rizika likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke i internim limitima za upravljanje rizikom likvidnosti Banke:

- najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 30 dana;
- najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 90 dana;
- najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 180 dana.
- Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) od najmanje 100%;
- Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) od najmanje 100%;
- Uz regulatorne pokazatelje rizika likvidnosti, Banka prati i interne pokazatelje rizika likvidnosti (ProCredit Grupe):
- pokazatelj "dovoljne likvidnosti" (SLI) veći od 1,2;
- pokazatelj „period preživljavanja“ od najmanje 90 dana
- Koeficijent pokrića likvidnosti od najmanje 100% ;
- Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja od najmanje 100%

8.5. Prikaz ključnih pokazatelja likvidnosti banke

U nastavku su dati prikazi najznačajnijih pokazatelja za praćenje i upravljenjem pozicije likvidnosti banke.

8.5.1. Koeficijent pokriva likvidnosti (eng. Liquidity Coverage Ratio – LCR)

Koeficijent pokriva likvidnosti je odnos koji predstavlja otpornost da se prevaziđu značajne stresne situacije. Da banka raspolaže sa dovoljno visoko likvidnih sredstava da pokrije sve moguće odlive u stresnom okruženju u periodu do 30 kalendarskih dana.

Pokazatelj se računa kao omjer između likvidnih sredstava (zaštitni sloj likvidnosti) i očekivanih neto gotovinskih odliva (razlika između očekivanih priliva i odliva u toku 30 kalendarskih dana). Omjer iznad 100% osigurava da postoji dovoljno likvidnih sredstava da se pokriju svi potencijalni odlivi..

Tabela 22: Obrazac LCR-a na dan 31.12.2022. godine

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1	Zaštitni sloj likvidnosti	185.461
2	Neto likvidnosni odlivi	86.454
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	214,52%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	185.461
5	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
6	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
7	Obezbjedeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
8	Obezbjedeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
9	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	185.461
10	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	-
11	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
12	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
13	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	-
14	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	-
15	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	-
16	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	-
17	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-

18	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
19	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	-
20	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	-
21	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	-
22	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	-
23	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
24	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
25	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	-
26	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	-
27	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	-
28	Iznos viška likvidne imovine	-
29	Zaštitni sloj likvidnosti	185.461
Neto likvidnosni odlivi		
30	Ukupni odlivi	146.339
31	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	
32	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	59.885
33	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	
34	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	59.885
35	Neto likvidnosni odliv	86.454

8.5.2. Koeficijent neto stabilnog finansiranja (eng. Net Stable Funding Ratio – NSFR)

U skladu sa članom 3. stav 2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banka je u obavezi uspostave mjerenja i praćenja rizika likvidnosti kao i da osigura kvantitativne zahtjeve koeficijenata neto stabilnog finansiranja.

Koeficijent neto stabilnog finansiranja (NSFR) predstavlja omjer pokrivenosti dugoročne aktive stabilnim i raspoloživim izvorom u stresnim situacijama. NSFR se definira kao omjer između “raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja” i “potrebnog stabilnog finansiranja” koji se izračunavaju uz primjenu datih pondera na bilansne i vanbilansne pozicije.

Banka je izvjestila regulatora propisanim obrascima za NSFR te je na 31.12.2022. godine koeficijent iznosio 146%. ovaj omjer osigurava da banka ima dovoljno pokriće dugoročne aktive dugoročnim izvirmo finansiranja.

Tabela 23: Skraćeni obrazac NSFR-a na dan 31.12.2022. godine

Obrazac NSFR					
Red. br.	Stavka	Iznos	Potrebno stabilno finansiranje	Raspoloživo stabilno finansiranje	Koeficijent
1	POTREBNO STABILNO FINANSIRANJE (RSF)	1.255.128	426.739		
2	RASPOLOŽIVO STABILNO FINANSIRANJE (ASF)	866.604		621.481	
3	NSFR				145,63%

Objašnjenje pozicija

Kolona „Iznos“ predstavlja ukupnu neto akitvu banke sa uključenim vanbilansnim pozicijama, te ukupne pozicije pasive (kapital, depozite, pozajmica i ostalih obaveze). Kolone potrebnog i raspoloživog stabilnog finansiranja predstavljaju ponderisane vrijednosti aktive i pasive u skladu sa Odlukom regulatora o upravljanju rizikom likvidnosti.

9. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA

Na 31.12.2022. godine banka ima evidentiranu izloženost vlasničkih ulaganja u iznosu od 85 hiljada BAM. Banka je izvršila ulaganje u instrumente iz razloga učestvovanja u SWIFT sistemu međunarodnih platnih transakcija.

U tabeli ispod Banka objavljuje prikaz vlasničkih ulaganja:

Tabela 24: Pregled vlasničkih ulaganja na dan 31.12.2022. godine

Red. br.	Vrsta ulaganja	Klasifikacije prema MSFI 9	Metoda vrednovanja	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Efekte promjene vrijednosti / realizacije kroz RDG	Efekte promjene vrijednosti ili realizacije kroz kapital
1	Ulaganje u finansijske institucije (s.w.f.i.t)	FVOCI*	Fer vrijednost	85	85	-	16

FVOCI* Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

9.1. Pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utječu na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu

Ulaganje u Vlasničke dionice stečene su uključivanjem banke u s.w.i.f.t sistem, ulaganje se vrijednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na osnovu dostavljenih informacija o vrijednosti dionice s.w.i.f.t-a. Usklađivanje i procjena vrijednosti ulaganja se vrši na godišnjem nivou na osnovu dostupnih informacija. U skladu sa dobivenim informacijama o vrijednosti dionice na dan izvještaja, Banka smatra da je knjigovodstvena vrijednost ulaganja nadoknadiva.

Izloženosti prikazane u tabeli iznad nisu ulaganja u vlasničke instrumente koji kotiraju na berzi, već se radi o ostalim ulaganjima kako je navedeno iznad.

10. UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM

10.1. Izvori rizika, metode i učestalost njegovog mjerenja

Osnovni principi i standardi upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi uspostavljeni su Programom upravljanja rizikom kamatne stope, preciznije govoreći njegovim sastavnim dijelovima: Politikom upravljanja rizikom kamatne stope i Procedurom upravljanja rizikom kamatne stope. Programom upravljanja rizikom kamatne stope banka je definisala osnovne odrednice i postulate koji se odnose na upravljanje rizikom kamatne stope te generalno govoreći značaj rizika kamatne stope u odnosu na rizični profil Banke.

Banka, na osnovu grupne politike, prepoznaje tri ključna izvora rizika kamatne stope:

- Rizik ročne neusklađenosti- rizik kome je banka izložena uslijed ročne neusklađenosti dospjeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenjive kamatne

stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi;

- rizik krive prihoda – kriva prihoda može se pomjerati i mijenjati oblik, te navedeno može imati efekat na bilans uspjeha;
- bazni rizik – navedeni rizik se javlja uslijed pojave neusklađenosti između referentnih kamatnih stopa primijenjenih na aktivu Banke i referentnih kamatnih stopa plaćenih na pozicije pasive;
- rizik opcije – navedeni rizik proizilazi iz automatskih ili bihevioralnih pomijeranja cijena instrumenata do kojih dolazi uslijed promjena kamatnih stopa

Banka na redovnoj osnovi vrši mjerenje kamatnog rizika i to na način da na mjesečnoj osnovi provodi jaz analizu (GAP analiza) kamatonosne imovine i obaveza, dok na kvartalnoj osnovi se vrši analiza izloženosti kamatnom riziku banke. Također u skladu sa zahtjevima lokalne regulative Banka na kvartalnoj osnovi izvještava o kamatnom riziku i mjeri promjenu ekonomske vrijednosti knjige banke u odnosu na regulatorni kapital.

10.2. Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju

Glavni cilj i ideja Banke nije da ostvari dobit kroz spekulacije na tržištu kamatne stope. Njen je cilj osigurati da je njena struktura kamatne stope dovoljno balansirana kroz sva dospijeca po redoslijedu. Cilj je ostati u okvirima definisanim Programom upravljanja rizikom kamatne stope što Banka postiže usklađivanjem profila promjene kamatne stope između aktive i pasive. Imajući u vidu činjenicu da Banka ima primarnu odgovornost za identifikovanje, procjenu, postupanje, praćenje i obavještanje o rizicima koji potiču od događaja u eksternom makroekonomskom, regulatornom i internom okruženju organizaciona struktura te nadležnosti i ovlaštenja koje iz toga proizilaze predstavljaju značajnu komponentu procesa upravljanja rizikom kamatne stope. U tom pogledu banka je uspostavila standarde koje koristiti za utvrđivanje, procjenu, upravljanje, praćenje i obavještanje o riziku kamatne stope.

Banka također izračunava izloženost kamatnom riziku u bankarskoj knjizi u skladu sa Odlukom o upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi Agencije za bankarstvo FBiH. Banka se koristi jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.

Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona kao što je propisano u Odluci o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 procentnih/baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu. Bilansne pozicije se raspoređuju po neto knjigovodstvenoj vrijednosti. Pozicije sa fiksnom

kamatnom stopom se raspoređuju u vremenske zone prema preostalom roku dospjeća, dok pozicije s promjenjivom kamatnom stopom se raspoređuju u vremenske zone prema roku do sljedeće promjene kamatne stope. Bilansne pozicije kod kojih nije poznat ili se ne može utvrditi sa sigurnošću rok do dospjeća ili do promjene kamatne stope, banka je dužna da rasporedi u odgovarajuće vremenske zone u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom kamatne stope i to:

1. Primljena i data sredstva po viđenju (a vista) učesnika novčanog tržišta, transakcijski računi i depoziti po viđenju raspoređuju se u vremensku zonu do 1 mjeseca
2. primljena i data sredstva po transakcionim računima i revolving krediti raspoređuju u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
3. sredstva obavezne rezerve izdvojena kod CBBiH raspoređuju se u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
4. imovina i obaveze s anuitetnom otplatom raspoređuju se u vremenske zone u skladu s ugovorenim otplatnim planom u iznosu rate glavnice, odnosno anuiteta glavnice, prijevremene otplate nisu tretirane

Izveštajem banka obuhvata sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa. Izveštaj o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi banka sastavlja po značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.

Banka mjeri i ujedno izvještava o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi na kvartalnoj osnovi u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige izražava se u apsolutnom iznosu i predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka.

Banka je jasno definisala limite za ključne pokazatelje rizika kamatne stope kojih se dužna pridržavati, te limite ranog upozorenja. Ukoliko dođe do kršenja nekog od limita ranog upozorenja, o istom treba biti obaviješten ALCO komitet koji će donijeti odluku o tome da li je potrebno i koje bi to bile poduzete mjere.

10.3. Promjena prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

U skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, odnos promjene ekonomske vrijednosti i regulatornog kapitala Banke ne bi trebao biti veći od 20%. Pored regulatornog limita od 20%, Banka je definisala i interne limite i znakove ranog upozorenja u skladu sa metodologijom grupe. Navedeni limiti podrazumijevaju uspostavu gornje granice netiranog ukupnog utjecaj na ekonomsku vrijednost bankarske knjige od 15% CRR kapitala Banke, a limit sistema ranog upozorenja po ovom osnovu je na 10% CRR kapitala Banke.

Tabela 25: Pregled promjene ekonomske vrijednosti i uticaja promjena kamatnih stopa na dan 31.12.2022. godine

Br.	Stavka	Iznos
1	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - BAM	(3.033)
2	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EUR	(3.935)
3	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - USD	-
4	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - Ostale	(225)
	PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI	(7.193)
	REGULATORNI KAPITAL	74.503
	(PROMJENE EKONOMSKE VRIJEDNOSTI/REGULATORNI KAPITAL)*100	(9.65%)

11. INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA I INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI (ICAAP I LAAP)

Banka je Metodologijom internog procesa procjene adekvatnosti kapitala i internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti, u daljem tekstu ICAAP i LAAP, definisala obaveze u pogledu provođenja postupaka internog procesa procjene adekvatnosti kapitala u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo FBiH kojim se reguliše upravljanje rizicima u Banci.

Metodologija ICAAP-a i LAAP-a i pretpostavke korištene u Metodologiji usvojene su od strane Nadzornog odbora Banke. Navedeni dokument definiše metodologiju procesa stres testiranja koji Banka koristi za potrebe ICAAP-a i LAAP-a. Banka provodi stres testiranje za potrebe ICAAP-a i LAAP-a minimalno jednom godišnje u okviru Programa testiranja otpornosti na stres. Informacije o stres testiranju prikazane su u tabeli niže.

RIZIK	OPIS	PRETPOSTAVKE
Kreditni rizik	Interni model prema odgovarajućim stopama gubitka	Nivou pouzdanosti 99.8%
Rizik druge ugovorne strane	Interni model – rejting povezan sa vjerovatnoćom migracije rejtinga i vjerovatnoćom default-a, dva scenarija, stres finansijskog tržišta i fiskalni stres	Stres finansijskog tržišta: Rejtinzi banaka se spuštaju dva nivoa Fiskalni stres: Rejtinzi države se spuštaju 2 nivoa te primjenjuju kao rejtinzi banaka
Devizni rizik	VaR	Nivou pouzdanosti 99,8%
Operativni rizici	Analiza vjerovatnoće broja događaja i vjerovatnoće gubitka po događaju	Nivou pouzdanosti 99,8%
Kamatni rizik	Interni model promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i interni model uticaja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi na neto kamatni prihod.	Kamatni šokovi zasnovani na historijskim promjenama kamatne stope sa stepenom pouzdanosti 99% i standardni kamatni šokovi
Rizik finansiranja kratkoročne likvidnosti	Interni model LCR	Simulacija zasnovana na stopama odliva na osnovu historijske analize ponašanja obaveza
Rizik finansiranja dugoročne likvidnosti	Interni model NSFR	Simulacija zasnovana na historijskim rezultatima procjene stabilnosti izvora finansiranja

11.1. ICAAP

ProCredit banka se suočava sa različitim rizicima koji su rezultat njenih poslovnih aktivnosti. Tim rizicima banka upravlja na odgovarajući način, a u skladu sa značajem koji imaju za Banku. Katalog rizika je instrument kojim se izračunava materijalnost rizika kojima je Banka izložena, kako bi se prikazao sveukupan rizični profil Banke. Katalog rizika predstavlja osnovu sistema za upravljanje rizicima Banke i sastoji se od uvodnog dokumenta i posebne tabele kataloga rizika. Uvodni dokument daje pregled opšteg okvira kataloga rizika, odgovornosti i koraka koji treba da budu preduzeti kako bi se došlo do procjene pojedinačnih kategorija rizika. Katalog rizika daje pregled svih potencijalnih rizika i procjene njihovog značaja za Banku. Prilikom utvrđivanja materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena, a koji će biti uključeni u interni proces procjene adekvatnosti kapitala, uzimaju se u obzir vrsta, obim, i složenost poslovanja, kao i specifičnost tržišta na kojima Banka posluje. Također, u obzir se uzima i prethodno iskustvo u upravljanju rizicima u Banci i ProCredit grupi, kao i historijski podaci o ostvarenim negativnim efektima na finansijski rezultat i kapital Banke. Katalog rizika predmet je diskusije relevantnih organa banke, uključujući Upravu banke i Nadzorni Odbor banke. Prilikom mjerenja rizika u okviru ICAAP-a polazi se od postojećih pristupa koji se primjenjuju u okviru Stuba I i na bazi prethodnog iskustva i saglasno obimu složenosti i rizičnom profilu banke, sprovodi se njihova modifikacija, kako bi se iskazali efekti potcjenjenosti minimalnog kapitalnog zahtjeva iz Stuba I. U slučaju da se radi o rizicima za koje se ne obračunavaju minimalni kapitalni zahtjevi i koji nisu u vezi sa rizicima iz Stuba I primjenjuju se interni pristupi za koje postoji historija podataka i relevantni izvori podataka, kako bi pouzdanost u rezultatima bila adekvatna.

Banka materijalno značajnim rizicima za koje vrši obračun internog kapitala smatra:

- Kreditni rizik

Kreditni rizik je osnovni rizik sa kojim se Banka suočava, odnosno koji preuzima u svom poslovanju, i obzirom da može imati značajan utjecaj na finansijski rezultat i kapital ili likvidnost Banke smatra se materijalno značajnim. U okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala, Banka će internim modelom obračunavati interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik. Banka će raditi i stres test za kreditni rizik u cilju izbjegavanja moguće potcjenjenosti kreditnog rizika usljed primjene internog modela u uslovima krize. Pored toga, Banka će izračunati i kapitalni zahtjev primjenom regulatornog pristupa u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke. Banka će porediti interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik i sa regulatornim kapitalnim zahtjevom u cilju izbjegavanja moguće podcjenjenosti kreditnog rizika usljed primjene internog modela. Banka će izdvajati interni kapitalni zahtjev za kapitalni kreditni rizik najmanje u visini regulatornog kapitalnog zahtjeva. Također, Banka će raditi stres test za kreditni rizik u cilju izbjegavanja moguće podcjenjenosti kreditnog rizika usljed primjene standardizovanog pristupa u uslovima krize. U svrhu utvrđivanja internih kapitalnih zahtjeva za koncentracijski rizik Banka koristi izračun indeksa sektorske koncentracije - HHIs ili indeks individualne koncentracije - HHli.

Banka moguću potcijenjenost kreditnog rizika usljed primjene standardizovanog pristupa izračunavati putem internog modela prema odgovarajućim stopama gubitka na nivou pouzdanosti od 95%. Iako nivo pouzdanosti od 95% koji se primjenjuje u standardnom scenariju za kreditni rizik već pokriva u značajnoj mjeri slučajeve historijski gubitaka, banka će provoditi stres scenario za kreditni rizik. U pogledu stres scenarija, nivo pouzdanosti stopa gubitka povećan je na 99,8%. U ovom slučaju određene su stope gubitka na osnovu stope pouzdanosti od 99,8% uključujući i godine svjetske ekonomske krize. Faktor za koji se pogoršao kvantil od 99,8% za cijeli period (uključujući krizne godine nakon 2009. godine) u poređenju sa kvantom od 99,8% za zapažanja do 2009. godine definisan je kao „faktor najgoreg slučaja” i uzima u obzir relativno povećanje stope kašnjenja usljed globalne finansijske krize nakon 2008. godine koja je veoma ozbiljno pogodila makroekonomsku situaciju u Bosni i Hercegovini, Balkanskom regionu i Eurozoni kao najvažnijeg vanjskotrgovinskog partnera u pogledu pada bruto društvenog proizvoda, značajnog rasta nezaposlenosti i krize javnog duga odnosno samog bankarskog sektora, te se može smatrati scenarijom najgoreg slučaja.

- Rizik druge ugovorne strane

Banka u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala za rizik druge ugovorne strane (uključujući rizik izdavaoca) obračunavati interni kapitalni zahtjev internim modelom (koji uključuje stres test). Pored internog modela Banka će obračunati regulatorni kapitalni zahtjev u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, a Banka će interni kapitalni zahtjev porediti sa regulatornim kapitalnim zahtjevima u cilju izbjegavanja moguće potcijenjenosti ovog rizika uslijed primjene internog modela.

Iznos internog kapitalnog zahtjeva koji je potreban za pokriće rizika druge ugovorne strane (uključujući rizik izdavaoca) Banke prema internom modelu izračunava se na osnovu obima izloženosti koji je prilagođen rizicima tj. iznosa koji Banka potencijalno može da izgubi i ročnosti izloženosti. Izloženost u koju je ukalkulisan rizik (risk-adjusted exposure RAE) se izračunava množenjem izloženosti jednogodišnjom naglašenom vjerovatnoćom nastupanja statusa neizmirenja obaveza, preostalom ročnošću i gubitkom usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza. U okviru stres scenarija za rizik druge ugovorne strane svi rejtingi banke se spuštaju dva nivoa niže zbog povećanog rizika druge ugovorne strane. Ukoliko druga ugovorna strana/matično društvo ne posjeduje rejting, a umjesto toga je primijenjena gornja granica zemlje minus dva nivoa, u tom slučaju odbija se samo jedan nivo.

- Devizni rizik

Banka je u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala procijenila devizni rizik materijalno značajan, te za isti obračunava interni kapitalni zahtjev. Banka kapitalne zahtjeve koji su rezultat internog procesa procjene adekvatnosti kapitala poredi sa regulatornim kapitalnim zahtjevima u cilju izbjegavanja moguće potcijenjenosti ovog rizika uslijed primjene regulatornog pristupa. Interni kapitalni zahtjev potreban za pokriće valutnog rizika računa se na način da se svaka otvorena devizna pozicija pomnoži svojim odgovarajućim kursnim šokom, a ti se rezultati zbrajaju, tj. pozitivni i negativni uticaj se netira. Na ovaj način dobija se pregled

uticaja na finansijski rezultat banke za svaki radni dan u posmatranom historijskom periodu i jednostavnom VaR analizom određuje se maksimalni historijski iznos pri nivou povjerenja od 95%.

U okviru stres scenarija za devizni rizik, banka pomjera stepen povjerenja sa 95% na 99,8%.

- Operativni rizik

Banka je u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala procijenila operativni rizik kao materijalno značajan, te za isti obračunava interni kapitalni zahtjev u skladu sa internim modelom banke. Banka kapitalni zahtjev koji je rezultat internog procesa procjene adekvatnosti kapitala poredi sa regulatornim kapitalnim zahtjevom u cilju izbjegavanja moguće potcijenjenosti ovog rizika uslijed primjene regulatornog jednostavnog pristupa.

U okviru stres scenarija za operativni rizik, odnosno obračuna internog kapitalnog zahtjeva potrebnog za pokriće operativnog rizika, Banka vrši testiranje na osnovu historijskih podataka o broju događaja tokom jedne godine i bruto izloženosti riziku, procjenjuje se broj događaja i iznos bruto izloženosti riziku sa stepenom pouzdanosti od 99,8%. Na osnovu navedenih podataka procjenjuje se očekivani iznos bruto izloženosti operativnom riziku. Ukupn iznos izloženosti riziku je pod utjecajem stresa za faktor pomjeranja, koji predstavljaju povećanje za 20%, 50%, 80% i 100%.

- Rizik kamatne stope

Izloženost riziku kamatne stope banka izračunava u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankama. Banka se koristi jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona. Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 procentnih/baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu.

Za izračun stres scenarija za rizik kamatne stope, Banka koristi dva pristupa i kao kapitalni zahtjev usvaja veći iznos. Prvi pristup je baziran na promjeni ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Banka se koristi internim modelom baziranom na modificiranju jednostavnog pristupa definisanog Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, uzimajući u obzir interne karakteristike banke pri određivanju izloženosti riziku. Kroz drugi pristup, banka izračunava uticaj promjene kamatnih stopa na neto kamatni prihod na osnovu interne metodologije mjerenja. Izračun uticaja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi na neto kamatni prihod se vrši primjenom modificiranog standardnog pristupa i obuhvata sve bilansne i vanbilansne stavke koje se smatraju kamatno osjetljivim za potrebe izračunavanja izloženosti

kamatnom riziku u bankarskoj knjizi. Banka izračunava uticaj promjene kamatnih stopa na neto kamatni prihod za bilansne stavke sa dospijćem do 12 mjeseci.

Na osnovu promjene nivoa kamatnih stopa za svaku pojedinačnu vremensku zonu i poziciju određuje se maksimalna promjena kamatne stope sa nivom pouzdanosti od 99% da neće doći do veće promjene kamatne stope.

Banka ostalim materijalno značajnim rizicima koji se ne mogu precizno kvantifikovati smatra:

- Rizik poslovnog i makroekonomskog okruženja

Poslovni rizik je negativna neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitinih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu. Banka u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala povezuje poslovni rizik sa njegovom potkategorijom-rizikom kapitala i isti procjenjuje kao materijalno značajan rizik za koji banka izdvaja 5% od regulatornog kapitala. Banka u okviru rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja kao materijalno značajnog rizika uključuje i rizik profitabilnosti koji se realizuje kao posljedica realizacije rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja. Rizik profitabilnosti (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti. Banka vidi rizik profitabilnosti kroz osnovni pokretač finansijskih rezultata banke a to je neto kamatni prihod. Banka kroz interni proces procjene adekvatnosti kapitala ocjenjuje rizik profitabilnosti kao materijalno značajan. Međutim, obzirom da rizik profitabilnosti predstavlja potkategoriju rizika kapitala, tj. da realizacija rizika profitabilnosti banka rizik profitabilnosti kvantifikuje kroz interni kapitalni zahtjev rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja. Banka u okviru rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja kao materijalno značajnog rizika uključuje i rizik prekomjerne finansijske poluge koji se realizuje kao posljedica realizacije rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja. Rizik prekomjerne finansijske poluge je rizik koji proizilazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući i prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine. Međutim, obzirom da rizik prekomjerne finansijske poluge predstavlja potkategoriju rizika kapitala, Banka rizik prekomjerne finansijske poluge kvantifikuje kroz interni kapitalni zahtjev rizika poslovnog i makroekonomskog okruženja.

- Rizik likvidnosti

Banka smatra rizik likvidnosti kao materijalno značajan rizik u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala. Zbog specifične prirode rizika, Banka smatra da trošak likvidnosti u slučaju ostvarenja rizika likvidnosti izvora sredstava ili otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu može da dostigne značajan nivo koji može potpuno da iscrpi kapitalnu osnovu banke, zbog visokih troškova likvidnosti koji će ugroziti profitabilnost banke. U skladu sa navedenim izvodi se zaključak da nijedna kapitalna pozicija ne može efikasno da podrži tako ozbiljne događaje stoga Banka smatra da nije svrshodno dodatno izdvajanje kapitala za ovu vrstu rizika.

11.2. ILAAP

Banka je definisala pristup upravljanju rizikom likvidnosti Strategijom upravljanja rizicima i Programom upravljanja rizikom likvidnosti. ILAAP predstavlja bitan element cjelokupne strategije i procesa upravljanja likvidnošću Banke. Banka je Programom upravljanja rizikom likvidnosti definisale procese za kontinuirano praćenje stanja likvidnosoti Banke, i potrebne likvidnosti za usklađenost sa regulatornim i finansijskim propisima, kao i zadovoljavanje budućih potreba vezanih za sadašnje i planirane potrebe Banke. Banka na dnevnoj osnovi izračunava stanje likvidnosti i radi detaljno ažuriranje projekcija kako bi se na vrijeme uočile tendencije i eventualna odstupanja od planiranih okvira. U toku 2022. godine Banka nije imala odstupanja za definisane pokazatelje u odnosu na regulatorne i interne limite.

Odjel za upravljanje rizicima redovno, a najmanje jednom godišnje, provjerava i preispituje interni proces procjene adekvatnosti likvidnosoti, i predlaže promjene procesa ALCO-u i na odgovarajući način prilagođava taj proces. Pored redovne godišnje provjere procesa, Banka preispituje i prilagođava taj proces kad god je izložena novim rizicima i značajnim promjenama, kako u svojim strateškim opredjeljenima i operativnim planovima, tako i u spoljnom okruženju. Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosoti Banke predmet je i unutrašnje revizije. Prilikom nadzora i procjene ILAAP-a Banka u obzir uzima strategiju, planove i procedura za planiranje likvidnosoti i način primjene i implementacije ILAAP-a u Banci. Pored navedenog prilikom redovne godišnje izrade ILAAP-a Banka preispituje faze ILAAP-a, primjerenost metodologije, involviranost relevantnih organizacijskih jedinica i prilagođava proces u slučaju potrebe, a na prijedlog Odjela za upravljanje rizicima. Procjena rizika također je predmet nadzora i kontrole na način da su pored Odjela za upravljanje rizicima uključene i druge relevantne organizacijske jedinice, kontrolne funkcije, Uprava Banke i Nadzorni odbor. Banka osigurava da je metodologija korištena za proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti adekvatna i da odgovara rizičnom profilu Banke. S tim u vezi, vrši se nadzor i procjena stres testova i preispitivanje pretpostavki korištenih u navedenom procesu.

Banka izračunava interni likvidnosni zahtjev za sve materijalno značajne rizike za likvidnost Banke. Banka u okvirnu interene procjene adekvatnosti likvidnosti procjenjuje rizik likvidnosti kao materijalno značajan. Interni efekat na likvidnost izračunava se na osnovu internih modela

za rizik finansiranja kratkoročne likvidnosti i rizik finansiranja dugoročne likvidnosti. Dva pomenuta rizika, kao materijalo značajni rizici i potkategorije rizika finansiranja likvidnosti, imaju direktan efekat na rizik finansiranja likvidnosti i rizika likvidnosti, tj. nivo izloženosti riziku finansiranja kratkoročne ili dugoročne likvidnosti ujedno predstavljaju i nivo izloženosti riziku finansiranja likvidnosti i rizika likvidnosti. Kroz navedene pretpostavke Banka simulira interne i eksterne efekte realizacije materijalno značajnih rizika.

Testiranje otpornosti likvidnosti na stres sve vrši obračunom internih modela likvidnosti. Testiranje se vrši kroz dva interna modela, interni model za rizik finansiranja kratkoročne likvidnosti i interni model za rizik finansiranja dugoročne likvidnosti. Stresni scenariji su bazirani na primjeni pretpostavki efekata na aktivu banke, a koje su rezultat historijskih podataka efekata kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane. Za pretpostavke pasive tj. pretpostavke odliva u stresnom scenariju definisane su na osnovu historijskih podataka koristeći OLS regresiju (metoda najmanji kvaradata) ili bootstrap metod (neparametarske metode ponovnog reuzorkovanja).

Oba stresna scenarija se računaju na mjesečnoj osnovi te prezentuju ALCO-u Banke. Interni model za rizik finansiranja kratkoročne likvidnosti obuhvata 30 dnevni period. Interni model za rizik finansiranja dugoročne likvidnosti obuhvata sveukupni iznos aktive i pasive Banke.

Rezultati i zaključci ILAAP-a su ključni element u procesu planiranja poslovne strategije i plana banke, te je u skladu s tim Banka je jasno definisala i odrednice monitoringa navedenih rezultata i zaključaka. U skladu sa konzervativnim pristupom riziku likvidnosti i niskom apetitu Banke za rizik likvidnosti, Banka je posvetila posebnu pažnju redovnom praćenju indikatora rizika likvidnosti za koje je ujedno definisala razloge za prijavu (tzv. reporting triggers) u skladu sa apetitom Banke za preuzimanje rizika. Pristup Banke, eksplicitno suzdržavanje od špekulativnog poslovanja, iz kojeg proizilazi ograničenost izvora finansiranja na pozajmice denominirane u euru i depozite u konvertabilnim markama i eurima pojednostavljuje procese praćenja rizika likvidnosti i ojačava kapacitet Banke za pravovremeno praćenje i upravljanje rizikom.

12. PODACI I INFORMACIJE O OPTEREĆENOJ I NEOPTEREĆENOJ IMOVINI

Opterećena (založena) imovina je bilansna imovina koja je založena ili prenesena bez prestanka priznavanja ili je opterećena na neki drugi način, te primljeni kolateral koji ispunjava uslove za priznavanje u bilansu banke primaoca, u skladu sa primjenjivim računovodstvenim okvirom.

Tabela 26: Pregled opterećene i neopterećene imovine

Vrste imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
Dati krediti	-	557.825
Ulaganja u dužničke instrumente	-	49.170
Ulaganja u vlasničke instrumente	-	85
Ostalo	76.742	267.770

Banka na 31.12.2022. godine evidentirala iznose:

- od 74.297 hiljada KM opterećene imovine a što se odnosi na obračunatu obaveznu rezervu koja se drži kod Centralne banke BiH;

Iznos obaveznih rezervi definisan je Odlukom o utvrđivanju i održavanju sredstava obaveznih rezervi i iznosi 10% na osnovicu utvrđenu od strane Centralne banke BiH.

- od 2.444 hiljada KM opterećene imovine koja se odnosi na oročena novčana sredstva kod ProCredit Bank Njemačka kao novčani kolateral za izdate garancije;

Korisnik	Valuta	Garantovani iznos u	Dospijeće garancije	Kolateral - keš kolateral	Kolateral	Vrsta garancije
ProCredit Bank Njemačka	EUR	140,0	31.03.2023	140,0	273,8	Platna garancija
ProCredit Bank Njemačka	EUR	200,0	30.04.2023	200,0	391,2	Platna garancija
ProCredit Bank Njemačka	USD	340,0	31.12.9999	340,0	623,5	Kontra garancija
ProCredit Bank Njemačka	USD	368,0	30.03.2024	368,0	674,9	Kontra garancija
ProCredit Bank Njemačka	USD	17,9	01.03.2023	17,9	32,9	Kontra garancija
ProCredit Bank Njemačka	USD	18,4	30.11.2023	18,4	33,8	Kontra garancija
ProCredit Bank Njemačka	USD	110,0	15.4.2023	110,0	201,7	Kontra garancija
ProCredit Bank Njemačka	USD	115,9	26.11.2023	115,9	212,4	Kontra garancija
Ukupno					2.444,2	

13. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL**13.1. Kreditna kvaliteta izloženosti razvrstanoj u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka**

Banka na 31.12.2022. godine ima ukupno 876,7 miliona KM finansijske imovine koja je razvrstana u različite nivoe kreditnog rizika. U tabeli ispod dat je pregled bruto vrijednosti po nivoima kreditnog rizika te pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka.

Tabela 27: Pregled bruto izloženosti po nivoima kreditnog rizika te pripadajući očekivani kreditni gubici

	Nivo kreditnog rizika 1			Nivo kreditnog rizika 2			Nivo kreditnog rizika 3			Ukupna bruto izloženosti po svim nivoima kreditnog rizika	Ukupni očekivani kreditni gubici
	Bruto izloženost	Od čega: restrukturirane izloženosti	Očekivani kreditni gubici	Bruto izloženost	Od čega: restrukturirane izloženosti	Očekivani kreditni gubici	Bruto izloženost	Od čega: restrukturirane izloženosti	Očekivani kreditni gubici		
1. Novčana sredstva, novčana potraživanja i ostali depoziti po viđenju (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)	267.770	-	447	-	-	-	-	-	-	267.770	447
1.1. Gotovina u blagajni i trezoru	9.381	-	-	-	-	-	-	-	-	9.381	-
1.2. Novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH	201.208	-	389	-	-	-	-	-	-	201.208	389
1.3. Novčana sredstva na transakcionim računima kod banaka i drugi plasmani bankama	57.181	-	58	-	-	-	-	-	-	57.181	58
1.4. Ostala aktiva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Finansijska imovina po amortizovanom trošku (2.1 + 2.2 + 2.4)	509.138	-	4.873	38.767	1.197	2.621	11.799	780	8.956	559.704	16.450
2.1. Dužnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2. Krediti	507.743	-	4.857	38.621	1.197	2.611	11.461	780	8.634	557.825	16.102
2.3. Od čega: dospjeli krediti	198	-	4	472	-	26	9.124	-	7.544	9.794	7.574
2.4. Ostala aktiva	1.395	-	16	146	-	10	338	-	322	1.879	348

3. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka (3.1 + 3.2 + 3.4 + 3.5 + 3.6)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.1. Dužnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3. Od čega: dospjeli krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4. Vlasnički instrumenti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.5. Finansijski derivati	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.6. Ostala aktiva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (4.1 + 4.2 + 4.4 + 4.5)	49.255	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49.255	-
4.1. Dužnički vrijednosni papiri	49.170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49.170	-
4.2. Krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3. Od čega: dospjeli krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.4. Vlasnički instrumenti	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85	-
4.5. Ostala aktiva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. UKUPNE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI (1.+ 2.+ 5.)	-	-	5.320	-	-	2.621	-	-	8.956	-	-	16.897
7. UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA (1.+ 2.+ 3.+ 4.+ 5.)	826.163	-	-	38.767	1.197	-	11.799	780	-	-	876.729	-

13.2. Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita**Tabela 28: Pregled kredita po sektorskoj strukturi**

		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po svim nivoima kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupni očekivani kreditni gubici
1	1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	467.896	34.658	10.517	513.071	3.681	2.298	7.933	13.912
1.1	1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	18.714	1.045	787	20.546	150	59	391	600
1.2	1.2. B Vađenje ruda i kamena	4.213	91	68	4.372	30	5	52	87
1.3	1.3. C Prerađivačka industrija	176.882	6.665	1.994	185.541	1.277	489	965	2.731
1.4	1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	4.968	21	-	4.989	38	1	-	39
1.5	1.5. E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	3.660	25	-	3.685	18	1	-	19
1.6	1.6. F Građevinarstvo	34.046	4.767	232	39.045	342	242	225	809
1.7	1.7. G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	127.693	10.903	7.062	145.658	996	658	6.022	7.676
1.8	1.8. H Prijevoz i skladištenje	36.684	2.462	30	39.176	263	189	30	482
1.9	1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	19.448	3.296	4	22.748	229	314	3	546
1.10	1.10. J Informacije i komunikacije	14.137	1.061	-	15.198	112	54	-	166
1.11	1.11. K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-	-	-	-	-	-	-	-
1.12	1.12. L Poslovanje nekretninama	9.338	185	-	9.523	65	9	-	74
1.13	1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	11.596	3.075	309	14.980	95	191	229	515
1.14	1.14. N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	4.003	845	6	4.854	49	71	2	122
1.15	1.15. O Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	-	-	-	-	-	-	-	-
1.16	1.16. P Obrazovanje	9	12	-	21	1	1	-	2
1.17	1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.805	173	-	1.978	12	12	-	24
1.18	1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	568	-	-	568	3	-	-	3

1.19	1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	132	32	25	189	1	2	14	17
1.20	1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	-	-	-	-	-	-	-	-
1.21	1.21. U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	39.847	3.963	944	44.754	1.176	313	701	2.190
2.1	2.1. Opća potrošnja	13.817	371	447	14.635	630	24	403	1.057
2.2.	2.2. Stambena izgradnja	10.973	1.539	196	12.708	270	10.	98	469
2.3	2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	15.057	2.053	301	17.411	276	188	200	664
3	3. Ukupni krediti (1. + 2.)	507.743	38.621	11.461	557.825	4.857	2.611	8.634	16.102

13.3. Promjene stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda

Banka u skladu sa zahtjevima MSIF 9 i MSFI 7 objavljuje kretanja umanjenje vrijednosti (očekivanih kreditnih gubitaka) finansijske imovine u godišnjim izvještajima. Detaljnije informacije kretanja umanjenja vrijednosti se mogu naći u bilješkama: Bilješka 16 „Umanjenja vrijednosti, neto“ na strani 87, Bilješka 18 „Novac i novčani ekvivalenti“ na strani 90, Bilješka 20 „Kredit i potraživanja dati klijentima“ na stranicama 94 do 95 objavljenom na internet stranici banke (www.procreditbank.ba/ /finansijski-izvjestaji).

13.4. Podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka

Banka je sa krajem 2022. godine imala u posjedu 2 stečena koleaterala u vrijednosti od 2 hiljade KM. Najveći broj stečenih kolaterala banka je prodala tokom 2021. godine, a preostala sredstva su smanjena na tehničku vrijednosti i prenesena na vanbilansnu evidenciju.

Kontakt informacije

ProCredit Bank

ProCredit Bank d.d. Sarajevo

Franca Lehara bb. 71 000 Sarajevo

Tel: 033 250 950

Fax: 033 250 971

<https://www.procreditbank.ba>

[e-mail: info@procreditbank.ba](mailto:info@procreditbank.ba)